

**BENDRO INTERESO PROJEKTAMS TAIKOMŲ
LEIDIMŲ IŠDAVIMO PROCEDŪRŲ
VADOVAS**

(pagal 2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas sprendimas Nr. 1364/2006/EB ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 713/2009, (EB) Nr. 714/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, 9 straipsnį)

Pastaba:

Vadovaujantis 2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas sprendimas Nr. 1364/2006/EB ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 713/2009, (EB) Nr. 714/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, 9 straipsnio 1 dalimi, Bendro intereso projektams taikomų leidimų išdavimo procedūrų vadovas nėra teisiškai privalomas dokumentas, tačiau jame nurodytos arba cituojamos atitinkamos teisinės nuostatos. Vadovas – pagalbinė bendro intereso projektų rengėjų priemonė, kurioje pateikiama informacija apie visuomenės dalyvavimą ir sudaromos prielaidos proceso skaidrumui. Pažymėtina, kad pareiga ir atsakomybė už visų reikiamų leidimų (sprendimų) gavimą ir bendro intereso projektų atitiktį teisės aktų reikalavimams tenka bendro intereso projektų rengėjams.

TURINYS

ĮVADAS

1. PRIELAUDŲ GREITESNIAM BIP TAIKOMŲ LEIDIMŲ IŠDAVIMO PROCEDŪRŲ ĮGYVENDINIMUI SUDARYMAS – BIP PRIPAŽINIMAS YPATINGOS VALSTYBINĖS SVARBOS PROJEKTAIS AR VALSTYBEI SVARBIAIS EKONOMINIAIS PROJEKTAIS	9
2. PROCEDŪRA IKI PARAIŠKOS PATEIKIMO	11
2.1. BIP teritorijų planavimo dokumentų rengimas ir SPAV	11
2.1.1. Teisės aktai, reglamentuojantys BIP teritorijų planavimo dokumentų rengimą ir SPAV	11
2.1.2. Priimami sprendimai, rengiant BIP teritorijų planavimo dokumentus ir atliekant SPAV	12
2.1.3. Kompetentingų institucijų, kitų institucijų ir suinteresuotųjų subjektų, dalyvaujančių BIP teritorijų planavimo dokumentų rengime ir SPAV, pavadinimai ir ryšio duomenys	12
2.1.4. BIP teritorijų planavimo dokumentų rengimo SPAV, visuomenės dalyvavimo šiose procedūrose tvarka	13
2.2. BIP poveikio aplinkai vertinimas.....	19
2.2.1. Įvadas ir bendra informacija apie poveikio aplinkai vertinimą.....	19
2.2.2. Teisės aktai, reglamentuojantys poveikio aplinkai vertinimą.....	20
2.2.3. Atsakingos institucijos, poveikio aplinkai vertinimo subjektų, dalyvaujančių poveikio aplinkai vertinimo procese, pavadinimai ir ryšio duomenys	20
2.2.4. Poveikio aplinkai vertinimo etapai ir procedūros	21
2.2.4.1. Poveikio aplinkai vertinimo apimties nustatymas ir programos rengimas bei nagrinėjimas	23
2.2.4.2. Poveikio aplinkai vertinimas ir PAV ataskaitos rengimas.....	25
2.2.4.3. Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos rengimo ir nagrinėjimo procedūros	26
2.2.4.4. Sprendimo priėmimas	27
2.2.5. Visuomenės dalyvavimas.....	29
2.2.6. Tarpvalstybinio poveikio aplinkai vertinimas.....	33
2.3. Servitutų nustatymas, žemės paėmimas visuomenės poreikiams įgyvendinant BIP37	
2.3.1. Teisės, aktai reglamentuojantys servitutų nustatymą, žemės paėmimą visuomenės poreikiams įgyvendinant BIP	37
2.3.2. Įgyvendinant BIP priimami sprendimai dėl servitutų nustatymo ir žemės paėmimo visuomenės poreikiams	37

2.3.3. Kompetentingų institucijų, kitų institucijų ir suinteresuotųjų subjektų, įgyvendinant BIP dalyvaujančių nustatant servitusus, paimant žemę visuomenės poreikiams, pavadinimai ir ryšio duomenys	37
2.3.4. Servitutų nustatymo, žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant BIP tvarka.....	38
2.3.5. Visuomenės dalyvavimas nustatant servitusus, paimant žemę visuomenės poreikiams	39
3. LEIDIMŲ IŠDAVIMO PROCEDŪRA.....	40
3.1. Teisės aktai, reglamentuojantys statinio projektinių pasiūlymų pateikimo, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimą, statinio projekto rengimą, statinio projekto ekspertizės atlikimą ir statybą leidžiančio dokumento išdavimą	40
3.2. Pagrindinių kompetentingų institucijų, kitų institucijų ir suinteresuotųjų subjektų, susijusių su statinio projektinių pasiūlymų rengimu, svarstymu, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimu, statinio projekto rengimu, statinio ekspertizės atlikimu ir statybą leidžiančio dokumento išdavimu, pavadinimai ir ryšio duomenys...	40
3.3. Statinio projektinių pasiūlymų pateikimas, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimas, statinio projekto rengimas, statinio ekspertizės atlikimas ir statybą leidžiančio dokumento išdavimas	42
3.3.1. Statinio projektinių pasiūlymų pateikimas ir prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimas.....	42
3.3.2. Statinio projekto rengimas ir statinio projekto ekspertizė.....	43
3.3.3. Statybą leidžiančio dokumento išdavimas	43
3.4. Visuomenės dalyvavimas leidimų išdavimo procedūroje.....	46

IVADAS

2010 m. kovo 26 d. Europos Vadovų Taryba pritarė Europos Komisijos pasiūlymui pradėti įgyvendinti naują strategiją „Europa 2020“, kurios vienas iš prioritetų – darnus augimas – turėtų būti pasiektas skatinant tausiau išteklius naudojančią, darnesnę ir labiau konkurencingą ekonomiką. Pagal šią strategiją kuriant energetikos infrastruktūrą, siekiama atnaujinti ir sujungti energetikos tinklus.

2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamentas ir Taryba priėmė reglamentą (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas sprendimas Nr. 1364/2006/EB ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 713/2009, (EB) Nr. 714/2009 ir (EB) Nr. 715/2009 (OL 2013 L 115, p. 39) (toliau – TEN-E reglamentas) (nuoroda į interneto tinklalapį, kuriame skelbiamas šis reglamentas, pateikiama [čia](#)). Šis reglamentas nustato teisinį pagrindą optimaliam energetikos tinklų plėtojimui Europos Sąjungoje: reglamente numatyta 12 strateginių transeuropinių energetikos infrastruktūros prioritetinių sričių ir koridorių, kurie turi būti plėtojami, norint sujungti Europos Sąjungos energetinės infrastruktūros tinklus. Ši tikslą turėtų padėti įgyvendinti bendro intereso projektai. Bendro intereso projekto (angl. *Project of Common Interest*) (toliau – BIP) statusas – aukščiausio prioriteto statusas, kuris gali būti suteikiamas energetikos infrastruktūros projektui Europos Sąjungoje. BIP yra svarbiausi infrastruktūros projektai, leisiantys valstybėms narėms integruotis į energetikos rinką, diversifikuoti energetikos šaltinius ir užbaigti valstybių narių, kurios su tuo susiduria, energetinę izoliaciją.

TEN-E reglamento 4 straipsnyje apibrėžti kriterijai, kuriais remiantis projektai gali gauti BIP statusą, o TEN-E reglamento II priede nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos – elektros energijos sektorius, dujų sektorius, naftos sektorius, anglies dioksido sektorius. Vienas iš svarbiausių kriterijų energetikos projektui, siekiančiam tapti BIP, yra teikiama tarpvalstybinė nauda. Ši statusą turintys projektai gali pretenduoti į Europos Sąjungos finansavimą, pasinaudojant Europos infrastruktūros tinklų priemone (angl. *Connecting Europe Facility*). Numatomas finansavimas iki 75 % projekto įgyvendinimo sąnaudų¹. BIP statusas taip pat suteikia privilegiją supaprastintoms leidimų išdavimo procedūroms, sutrumpina jų laiką, valstybinės įstaigos įpareigojamos nagrinėti su BIP susijusius dokumentus pirmumo tvarka.

Įgyvendindama jai TEN-E reglamento 3 straipsnio dalimi suteiktus įgaliojimus, Europos Komisija 2013 m. spalio 14 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) Nr. 1391/2013, kuriuo, sudarant sąjungos bendro intereso projektų sąrašą, iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių (OL 2013 L 349, p. 28) (nuoroda į interneto tinklalapį, kuriame skelbiamas šis reglamentas, pateikiama [čia](#)), patvirtino pirmąjį Sąjungos BIP sąrašą. Į šį sąrašą įtraukti 6 projektai, kurių įgyvendinime dalyvauja Lietuvos Respublika. Trys iš jų yra elektros sektoriuje (Lietuvos ir Lenkijos elektros jungtis „LitPol Link“, Estijos, Latvijos ir Lietuvos sinchroninis prijungimas prie kontinentinės Europos tinkle; Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės pajėgumų išplėtimas ir 3 projektai dujų sektoriuje (dujotiekio

---

¹ BIP statusas nebūtinai užtikrina Europos Sąjungos finansavimą pasinaudojant Europos infrastruktūros tinklų priemone.

„Klaipėda–Kiemėnai“ išplėtimas, Lietuvos ir Latvijos dujų jungties išplėtimas, Lietuvos ir Lenkijos dujų jungtis). BIP sąrašas nebaigtinis, jis bus atnaujinamas kas dveji metai, įtraukiant naujus projektus, išbraukiant pabaigtus ar tuos, kurie pasirodys neatsiperkantys.

Bendro intereso projektams taikomų leidimų išdavimo procedūrų vadovo (toliau – vadovas) **tikslas** – trumpai ir išsamiai pateikti BIP įgyvendinantiems subjektams ir su BIP administravimu susijusioms valstybės institucijoms aktualią informaciją apie Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytas su leidimų išdavimu susijusias BIP įgyvendinimo procedūras iki bendrojo sprendimo priėmimo² (imtinai).

Vadovaujantis TEN-E reglamento 8 straipsnio 1 dalies nuostatomis, kiekviena valstybė narė paskiria vieną nacionalinę kompetentingą instituciją, atsakingą už BIP leidimų išdavimo proceso palengvinimą ir koordinavimą. Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2014 m. vasario 5 d. nutarimu Nr. 101 „Dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių įgyvendinimo“ (toliau – Nutarimas) **kompetentinga institucija Lietuvos Respublikoje** paskyrė Lietuvos Respublikos energetikos ministeriją (toliau – **Energetikos ministerija**).

TEN-E reglamento 8 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kompetentinga institucija imasi veiksmų, nedarant poveikio tarptautinės ir Sąjungos teisės aktuose nustatytiems atitinkamiems reikalavimams, kad palengvintų bendrojo sprendimo priėmimą. Bendrasis sprendimas priimamas per TEN-E reglamento 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytą terminą (bendra procedūrų trukmė turi būti ne ilgesnė kaip 3 metai ir 6 mėnesiai su galimu 9 mėnesių pratęsimu) pagal vieną iš TEN-E reglamente nurodytų schemų (atsižvelgiant į nacionalinius planavimo ir leidimų išdavimo procesų ypatumus, valstybės narės gali pasirinkti, kurią iš trijų schemų, nurodytų TEN-E reglamento 8 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos a, b ir c punktuose, taikyti, kad būtų lengviau vykdyti ir koordinuoti procedūras).

Atsižvelgiant į tai, Nutarimu **Lietuvos Respublikoje numatyta taikyti TEN-E reglamento 8 straipsnio 3 dalies pirmos pastraipos c punkte nurodytą bendradarbiavimo schemą**, kuri apibrėžiama taip: „*bendrąjį sprendimą koordinuoja kompetentinga institucija. Kompetentinga institucija, konsultuodamasi su kitomis atitinkamomis institucijomis, jei taikoma pagal nacionalinę teisę ir nepažeidžiant pagal 10 straipsnį nustatyto tvarkaraščio, kiekvienu konkrečiu atveju nustato pagrįstą terminą, per kurį priimami pavieniai sprendimai. Ji stebi, ar atitinkamos institucijos laikosi nustatytų terminų.*“.

Vadovaujantis TEN-E reglamento 10 straipsnio 1 dalimi, BIP įgyvendinimui reikalingų leidimų išdavimo procesą sudaro dvi procedūros:

- 1) **procedūra iki paraiškos pateikimo**, t. y. laikotarpis nuo leidimų išdavimo proceso pradžios iki kompetentingai institucijai pateiktų paraiškos dokumentų priėmimo dienos, kuris preliminariai trunka dvejus metus;
- 2) teisės aktu nustatyta **leidimų išdavimo procedūra**, t. y. laikotarpis nuo pateiktų paraiškos dokumentų patvirtinimo dienos iki dienos, kurią priimamas bendrasis sprendimas, neviršiją vienerių metų ir šešių mėnesių. Valstybės narės, jeigu laiko esant reikalinga, gali nustatyti ankstesnį terminą.

---

² Vadovaujantis TEN-E reglamento 2 straipsnio pirmos pastraipos 2 punktu, „*bendrasis sprendimas – valstybės narės valdžios institucijos ar institucijų, neskaitant teismų ir teisminių institucijų, priimtas sprendimas arba keletas sprendimų suteikti projekto rengėjui leidimą (arba jo nesuteikti) statyti projektui įgyvendinti reikalingus energetikos infrastruktūros objektus; šis sprendimas nedaro poveikio jokiai sprendimui, priimtam laikantis administracinės apeliacinės procedūros*“.

Pažymėtina, kad pagal Lietuvos Respublikoje galiojančią teisinį reguliavimą ir atitinkamą institucinę sąrangą BIP vystymui reikalingų leidimų (sprendimų) išdavimo ir bendrojo sprendimo priėmimo procesas traktuotinas kaip daug ilgesnis procesas nei statybą leidžiančio dokumento išdavimas, kuris iš esmės yra tik paskutinis sprendimas po daugelio tarpinių sprendimų. Procese dalyvauja ir (ar) už jo teisinį reguliavimą pagal kompetenciją atsako daug institucijų.

Lietuvos Respublikoje BIP vystymui reikalingų leidimų (sprendimų) išdavimo ir bendrojo sprendimo priėmimo procesas sietinas su nuosekliai viena po kitos arba kartu įgyvendinamomis procedūromis, kurį sudaro:

- BIP projektų pripažinimas ypatingos valstybinės svarbos projektu arba valstybei svarbiu ekonominiu projektu,
- teritorijų planavimo dokumentų rengimas,
- strateginis pasekmių aplinkai vertinimas (toliau – SPAV),
- poveikio aplinkai vertinimas (toliau – PAV),
- servitutų nustatymas, žemės paėmimas visuomenės poreikiams,
- statinio projektavimo sąlygų išdavimas,
- statinio projekto rengimas,
- statinio projekto ekspertizė,
- statybą leidžiančio dokumento išdavimas.

Šiame procese dalyvauja ir (ar) už jo teisinį reguliavimą pagal kompetenciją atsako daug institucijų, kurių sąrašas ir nuorodos į jų ryšio duomenis pateikti vadove.

Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatas, procese dalyvaujančių institucijų kiekį ir TEN-E reglamento 10 straipsnio procedūrų aprašymą, BIP įgyvendinimui reikalingų leidimų išdavimo proceso tiesioginis skaidymas į dvi minėtas procedūras Lietuvos Respublikoje gali būti tik sąlyginis. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatas, minėtas dvi BIP įgyvendinimui reikalingų leidimų išdavimo proceso procedūras siūlytina atskirti ir jų turinį apibrėžti taip:

1) **procedūra iki paraiškos pateikimo**, t. y. laikotarpis nuo leidimų išdavimo proceso pradžios iki įgyvendinant BIP planuojamų statyti statinių projektinių pasiūlymų pateikimo atitinkamų savivaldybių administracijoms pagal Lietuvos Respublikos statybos įstatymo (toliau – Statybos įstatymas) ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimus;

2) teisės aktu nustatyta **leidimų išdavimo procedūra**, t. y. laikotarpis nuo įgyvendinant BIP planuojamų statyti statinių projektinių pasiūlymų pateikimo atitinkamų savivaldybių administracijoms pagal Statybos įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų reikalavimus iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo.

TEN-E reglamento 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kai toks statusas numatytas nacionalinės teisėje, BIP suteikiamas aukščiausios nacionalinės svarbos statusas ir jį atsižvelgiama vykdant leidimų išdavimo procesus. Šiuo reikalavimu sukuriama prielaidos greitesniam BIP taikomų leidimų išdavimo procedūrų įgyvendinimui. Aukščiausios nacionalinės svarbos statusas Lietuvos Respublikoje įgyvendinamiems projektams nustatyta

tvarka gali būti suteikiamas juos pripažįstant *ypatingos valstybinės svarbos projektais* arba *valstybei svarbiais ekonominiais projektais*.

Vadovas sudarytas į 3 skyrių. Pirmajame skyriuje pateikta informacija apie BIP pripažinimo *ypatingos valstybinės svarbos projektais* ar *valstybei svarbiais ekonominiais projektais* tvarką. Antrajame skyriuje aprašoma procedūra iki paraiškos pateikimo, pateikiama informacija apie pagal minėtą sąlyginį atskyrimą numatytas teritorijų planavimo dokumentų rengimo, SPAV, PAV, servitutų nustatymo, žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūras ir kitą TEN-E reglamente numatytą teikti informaciją. Trečiajame skyriuje aprašoma leidimų išdavimų procedūra, pateikiama informacija apie pagal minėtą sąlyginį atskyrimą numatytas statinio projektinių pasiūlymų teikimo, viešinimo ir aptarimo su visuomene, statinio projektavimo sąlygų išdavimo, statinio projekto rengimo, statinio projekto ekspertizės, statybą leidžiančio dokumento išdavimo procedūras ir kitą TEN-E reglamente numatytą teikti informaciją.

Vadove taip pat galima rasti institucijų, kurios dalyvauja minėtose procedūrose, ryšio duomenis ir kitą naudingą informaciją.

Atsižvelgiant į tai, kad TEN-E reglamentu siekiama paspartinti BIP įgyvendinimo laiką, tikimasi, kad vadovas šiuos projektus įgyvendinantiems subjektams ir administruojančioms institucijoms bus naudinga pagalbinė priemonė, leidžianti sudaryti optimalius tvarkaraščius, kad leidimų išdavimo procesas užimtų ne ilgesnį už TEN-E reglamentu apibrėžtą laikotarpį.

1. PRIELAUDŲ GREITESNIAM BIP TAIKOMŲ LEIDIMŲ IŠDAVIMO PROCEDŪRŲ ĮGYVENDINIMUI SUDARYMAS – BIP PRIPAŽINIMAS YPATINGOS VALSTYBINĖS SVARBOS PROJEKTAIS AR VALSTYBEI SVARBIAIS EKONOMINIAIS PROJEKTAIS

TEN-E reglamento 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kai toks statusas numatytas nacionalinės teisėje, BIP suteikiamas aukščiausios nacionalinės svarbos statusas ir į tokį jų statusą atsižvelgiama vykdant leidimų išdavimo procesus (ir, jei tai numatyta nacionalinėje teisėje – vykdant teritorinį planavimą), įskaitant PAV procedūras, jeigu toks statusas užtikrinamas nacionaline teise, kurie taikomi atitinkamo tipo energetikos infrastruktūrai.

Aukščiausios nacionalinės svarbos statusas Lietuvos Respublikoje įgyvendinamiems projektams gali būti suteikiamas juos pripažįstant *ypatingos valstybinės svarbos projektais* arba *valstybei svarbiais ekonominiais projektais*. BIP, kaip jie apibrėžti TEN-E reglamento 2 straipsnio 4 dalyje, ypatingos valstybinės svarbos projektais gali būti pripažįstami Lietuvos Respublikos įstatymais, juose projektams nustatant papildomus arba specialius jų ypatingos valstybinės svarbos pripažinimo kriterijus ir tvarką. Projektų pripažinimo ypatingos valstybinės svarbos projektu tvarka nereglamentuota. Valstybei svarbiais ekonominiais projektais projektai gali būti pripažinti Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu (pripažinimo tvarka nereglamentuota) arba Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 136 „Dėl Projektų pripažinimo valstybei svarbiais ekonominiais ar kultūriniais projektais tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Projektų pripažinimo valstybei svarbiais ekonominiais ar kultūriniais projektais tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) nustatyta tvarka.

Vadovaujantis Aprašo nuostatomis, BIP gali būti pripažinti valstybei svarbiais ekonominiais projektais, jeigu jais numatomi įgyvendinti valstybės strateginiai interesai, valstybės vykdomos sektorinės ir (ar) regioninės politikos tikslai, jeigu jų įgyvendinimas turėtų didelę įtaką Lietuvos Respublikos ekonomiam, socialiniam, politiniam gyvenimui ir (ar) konkrečios visuomeninių santykių srities būklei ir jie pagrįsti atitiktimi Apraše nustatytiems kriterijams.

Atsižvelgiant į Apraše nurodytus ir BIP taikytinus kriterijus, šie projektai gali būti pripažinti valstybei svarbiais ekonominiais projektais, jeigu jie atitinka minėtas nuostatas ir ne mažiau kaip 3 iš šių kriterijų, iš kurių 1 ir 2 punktuose nustatyti kriterijai yra privalomi:

- 1) BIP investicijų vertė ne mažesnė kaip 5 792 400 EUR.
- 2) BIP socialinis, ekonominis poveikis (BIP projektai, kurie prisideda prie socialinės, ekonominės plėtros arba sudaro tokios plėtros sąlygas), t. y. naudos ir sąnaudų santykis yra ne mažesnis kaip 1.
- 3) Numatoma pritraukti į BIP ar su juo susijusią veiklą tiesioginių vidaus ir užsienio investicijų, sudarančių ne mažiau kaip 25 procentus BIP vertės.
- 4) BIP rezultatai daro valstybei, visuomenei tiesioginį poveikį didesnėje kaip vieno regiono teritorijoje ir netiesioginį poveikį – didesnėje kaip pusė Lietuvos teritorijos.
- 5) BIP įgyvendinantis ūkio subjektas, vykdamas veiklą eksportuojamų aukštos pridėtinės vertės paslaugų ar produktų gamybos srityje, turi eksportuoti daugiau kaip 70 procentų BIP įgyvendinimo metu pagaminamos produkcijos ar teikiamų paslaugų.

BIP pripažinimo valstybei svarbiais ekonominiais projektais procedūrą gali inicijuoti Energetikos ministerija.

Inicijuodama BIP pripažinimą valstybei svarbiu ekonominiu projektu, Energetikos ministerija turi parengti BIP galimybių studiją (kurioje pateikiama išsami numatomo įgyvendinti BIP analizė techniniu, finansiniu, ekonominiu ir instituciniu požiūriais), pristatyti ir viešai aptarti su visuomene (paskelbus visuomenės informavimo priemonėse) BIP tikslus ir BIP teikimo Lietuvos Respublikos Vyriausybei lydimųjų dokumentų, taip pat jo įgyvendinamųjų teisės aktų projektus. Pagal BIP galimybių studijos duomenis vertinama BIP atitiktis nustatytiems kriterijams.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų dėl BIP pripažinimo valstybei svarbiais ekonominiais projektais projektus Lietuvos Respublikos Vyriausybei teikia Lietuvos Respublikos energetikos ministras, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamentu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento patvirtinimo“. Kartu pateikiamos BIP galimybių studijų išvados ir pasiūlymai, informacija apie BIP pristatymo ir viešo aptarimo su visuomene rezultatus, BIP įgyvendinimo priemonės, suinteresuotų institucijų nuomonės (išvados).

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarime dėl BIP pripažinimo valstybei svarbiu ekonominiu projektu nurodomas projekto pavadinimas, tikslas, įgyvendinimo terminai, rezultatai ir jų rodikliai, BIP įgyvendinimo priemonės, kuriuos BIP vykdytojas sutartimi įsipareigojęs nustatyti laiku ir apimtimi įvykdyti įgyvendindamas BIP, atitinkantį nustatytus kriterijus.

Pripažinto valstybei svarbiu ekonominio BIP įgyvendinimo terminų, rezultatų ir jų rodiklių, susijusių su BIP taikomais nustatytais kriterijais, stebėseną atlieka Energetikos ministerija. Informaciją, kurios reikia stebėsenai atlikti, BIP vykdytojas pagal sutartį su inicijuojančiąja institucija kasmet iki einamųjų metų kovo 1 d. pateikia Energetikos ministerijai.

Paskelbus projektą valstybei svarbiu ekonominiu projektu, palengvinamos projekto įgyvendinimo aplinkybės. Galima tikėtis, kad projektas gaus prioritetą būti nagrinėjamas valstybės institucijose, rekomendacijas pirmumo teise būti nagrinėjamiems valstybinėse įmonėse, o pagal Lietuvos Respublikos žemės įstatymą (toliau – Žemės įstatymas) 45 straipsnio 1 dalies 1 punktą, žemė visuomenės poreikiams iš privačios žemės savininkų gali būti paaimama arba valstybinės žemės nuomos ir panaudos sutartys nutraukiamos, kai tai reikalinga įgyvendinti valstybei svarbius ekonominius projektus.

2. PROCEDŪRA IKI PARAIŠKOS PATEIKIMO³

2.1. BIP teritorijų planavimo dokumentų rengimas ir SPAV

2.1.1. Teisės aktai, reglamentuojantys BIP teritorijų planavimo dokumentų rengimą ir SPAV

Lietuvos Respublikoje BIP teritorijų planavimo dokumentų rengimą ir SPAV reglamentuoja šie teisės aktai:

- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymas;
- Žemės įstatymas;
- Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros įstatymas;
- Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymas;
- Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-262 „Dėl Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Kompleksinės teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-8 „Dėl Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių patvirtinimo“;
- Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatai, patvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 18 d. nutarimu Nr. 1079 „Dėl Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatų patvirtinimo“;
- Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- Planų ir programų atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-456 „Dėl Planų ir programų atrankos dėl strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (kai rengiami neesminiai tokio teritorijų planavimo dokumento pakeitimai);
- Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455 „Dėl Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

---

³ Leidimo išdavimo procedūra yra viena iš dviejų leidimų išdavimo proceso procedūrų, apie kurių siūlomą sąlyginį atskyrimą ir turinį (atsižvelgiant į nacionalinį teisinį reguliavimą) informacija pateikiama vadovo įvade.

2.1.2. Priimami sprendimai, rengiant BIP teritorijų planavimo dokumentus ir atliekant SPAV

Rengiant BIP teritorijų planavimo dokumentus ir atliekant SPAV priimami šie sprendimai:

– Lietuvos Respublikos Seimo nutarimas pripažinti BIP ypatingos valstybinės svarbos projektu arba Lietuvos Respublikos Seimo ir (ar) Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas pripažinti BIP valstybei svarbiu ekonominiu projektu (toliau – valstybei svarbus projektas). Nustatoma Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota ar Lietuvos Respublikos Seimo paskirta valstybės institucija, atsakinga už BIP, pripažinto valstybei svarbiu projektu, įgyvendinimą (žr. 1 skyrių). Ši institucija yra valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo organizatorius;

– Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento rengimo pradžios ir planavimo tikslų;

– Planavimo organizatoriaus sprendimu tvirtinama planavimo darbų programa;

– Teritorijų planavimo sąlygas pateikiančių institucijų planavimo sąlygų tvirtinimas;

– Planavimo organizatoriaus pritarimas teritorijų planavimo dokumento koncepcijai, jei ji buvo rengta;

– Teritorijų planavimo dokumentą derinančių institucijų derinimo išvados;

– Teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos tikrinimo išvada;

– Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas dėl valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo;

– Planavimo organizatoriaus tvirtinama teritorijų planavimo dokumento sprendinių įgyvendinimo programa.

2.1.3. Kompetentingų institucijų, kitų institucijų ir suinteresuotųjų subjektų, dalyvaujančių BIP teritorijų planavimo dokumentų rengime ir SPAV, pavadinimai ir ryšio duomenys

Kompetentingos institucijos, kitos institucijos ir suinteresuoti subjektai, dalyvaujantys BIP teritorijų planavimo dokumentų rengime ir SPAV, jų pavadinimai ir ryšio duomenys:

– Lietuvos Respublikos Seimas. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#).

– Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#).

– Lietuvos Respublikos ministerijos. Šių institucijų ryšio duomenis rasite [čia](#).

– Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba prie Aplinkos ministerijos (toliau – VSTT). Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#).

– Savivaldybės, į kurias teritoriją patenka planuojama teritorija, ir su planuojama teritorija besiribojančios savivaldybės. Visų savivaldybių ryšio duomenis rasite [čia](#).

– Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos (toliau – VTPSI). Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#).

2.1.4. BIP teritorijų planavimo dokumentų rengimo SPAV, visuomenės dalyvavimo šiose procedūrose tvarka

Valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentai pradedami rengti Lietuvos Respublikos Vyriausybei priėmus nutarimą dėl valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento rengimo pradžios ir planavimo tikslų.

Valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentų planavimo organizatorius yra už atitinkamo valstybei svarbaus projekto įgyvendinimą atsakinga Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota ar Seimo paskirta valstybės institucija. Valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentai, atsižvelgiant į projekto turinį, rengiami kaip kompleksinio teritorijų planavimo dokumentai arba kaip specialiojo teritorijų planavimo dokumentai.

Sprendimo dėl valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento rengimo ir planavimo tikslų projektas likus ne mažiau kaip 10 darbo dienų iki jo priėmimo dienos turi būti paskelbiamas sprendimą rengti atitinkamą teritorijų planavimo dokumentą ketinančios priimti valstybės institucijos interneto svetainėje, savivaldybės interneto svetainėje bei seniūnijos, kuriai rengiamas teritorijų planavimo dokumentas, skelbimų lentoje, informuojant, iki kada ir koku adresu galima susipažinti su sprendimo ir planavimo tikslų dokumentais, siūsti pasiūlymus dėl planavimo tikslų.

Planavimo procesą sudaro parengiamasis, rengimo ir baigiamasis etapai. Kiekvienas rengimo etapas ir jo planavimo stadija gali būti pradedama, tik užbaigus ankstesniąją. Rengimo proceso metu planavimo organizatorius turi pritarti kiekvieno etapo sprendiniams.

Parengiamajame etape planavimo organizatorius pagal nustatytus planavimo tikslus:

- 1) parengia ir patvirtina planavimo darbų programą;
- 2) nurodo planuojamą teritoriją;
- 3) numato teritorijų planavimo dokumento uždavinius;
- 4) nurodo, kokie turi būti atlikti tyrimai ir galimybių studijos;
- 5) nurodo, ar bus atliekamas SPAV;
- 6) nurodo, ar bus rengiama teritorijos vystymo koncepcija, ar bus atliekamas koncepcijos nepriklausomas profesinis vertinimas;
- 7) nurodo, ar bus rengiamas atviras konkursas geriausiai urbanistinei idėjai atrinkti.

Valstybės institucijų sprendimai dėl valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentų rengimo pradžios ir planavimo tikslų, planavimo darbų programa ir informacija apie numatomą SPAV rengimą (jei SPAV neatliekamas, nurodomi SPAV neatlikimo motyvai) skelbiama šių valstybės institucijų buveinėse, interneto svetainėse ir Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje (toliau – TPDRIS). Nurodoma, kam ir koku adresu visuomenė gali teikti pasiūlymus, taip pat pateikiami planavimo organizatoriaus, teritorijų planavimo dokumento rengėjo adresai ir telefonų numeriai, elektroninio pašto ir interneto svetainės adresai.

– Parengiamajame etape planavimo organizatorius raštu kreipiasi į Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-262 „Dėl Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos aprašas), nurodytas institucijas dėl planavimo sąlygų išdavimo. Šios institucijos privalo išduoti

valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento planavimo sąlygas per 20 darbo dienų nuo planavimo organizatoriaus prašymo institucijoje gavimo dienos. Valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento, rengiamo kaip kompleksinio teritorijų planavimo dokumentas planavimo organizatorius – Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija ar Seimo paskirta valstybės institucija, atsižvelgdama į teritorijų planavimo tikslus ir teritorijų planavimo dokumento uždavinius, raštu pateikia prašymus visoms ministerijoms ir institucijoms, nurodytoms Kompleksinėse teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. sausio 2 d. įsakymu Nr. D1-8 „Dėl Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklių patvirtinimo“, savivaldybių, į kurias patenka planuojamos teritorijos, administracijos direktoriams, kad šie išduotų planavimo sąlygas. Valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento, rengiamo kaip specialiojo teritorijų planavimo dokumentas, planavimo organizatorius – Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija ar Seimo paskirta valstybės institucija, atsižvelgdama į teritorijų planavimo tikslus ir teritorijų planavimo dokumento uždavinius, raštu pateikia prašymus visoms ministerijoms ir institucijoms, nurodytoms atitinkamose specialiojo teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėse, savivaldybių, į kurias patenka planuojamos teritorijos, administracijos direktoriams, kad šie išduotų planavimo sąlygas.

Teritorijų planavimo dokumentų rengėjus pasirenka planavimo organizatoriai Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka ir sudaro su jais projekto rengimo sutartis.

Valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentų rengimo etapą sudaro šios stadijos:

- esamos būklės įvertinimas,
- bendrųjų sprendinių formavimas,
- sprendinių konkretizavimas.

Esamos būklės įvertinimo stadijoje, atsižvelgiant į patvirtintą planavimo darbų programą, atliekamas teritorijos reikmių vertinimas, teritorijos vystymo tendencijų, probleminių situacijų nustatymas, pateikiamos galimo teritorijų vystymo prognozės.

Bendrųjų sprendinių formavimo stadijoje, atsižvelgiant į planuojamą teritoriją, nustatomos planuojamos teritorijos vystymo kryptys. Parengiama teritorijos vystymo koncepcija, jei planavimo darbų programoje numatyta ją rengti, parengiamas atviras konkursas geriausiai urbanistinei idėjai atrinkti, jei tai buvo numatyta planavimo darbų programoje.

– Jei parengiamajame etape nustatyta, kad reikia atlikti valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento SPAV, vadovaujantis Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. rugpjūčio 18 d. nutarimu Nr. 967 „Dėl Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – SPAV tvarkos aprašas), planavimo organizatorius ar jo konsultantas parengia vertinimo apimties nustatymo dokumentą ir teikia jį vertinimo subjektams išvadoms gauti. Planavimo organizatorius ar jo konsultantas išnagrinėjęs vertinimo subjekto išvadas ir atsižvelgdamas į jas papildo ir (arba) pataiso vertinimo apimties nustatymo dokumentą arba motyvuotai šias išvadas atmeta. Sprendimą dėl vertinimo subjekto išvadų atmetimo ir jo motyvų priima plano ar programos rengimo organizatorius, išskyrus VSTT privalomas išvadas dėl reikšmingų pasekmių nustatytoms

„Natura 2000“ teritorijoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms. Vadovaujantis vertinimo apimties nustatymo dokumentu ir SPAV tvarkos aprašo reikalavimais, planavimo organizatorius ar jo konsultantas parengia vertinimo ataskaitą. Vertinimo ataskaitoje aprašomos ir įvertinamos valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento koncepcijos sprendinių ir jų alternatyvų įgyvendinimo galimos reikšmingos pasekmės aplinkai. Planavimo organizatorius vertinimo ataskaitą ir valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento koncepcijos sprendinius teisės aktų nustatyta tvarka pateikia vertinimo subjektams ir visuomenei. Planavimo organizatorius ar jo konsultantas išnagrinėjęs vertinimo subjektų išvadas ir atsižvelgdamas į jas papildo ir (arba) pataiso vertinimo ataskaitą ir valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento koncepcijos sprendinius arba motyvuotai šias išvadas atmeta. Sprendimą dėl vertinimo subjektų išvadų atmetimo ir jo motyvų priima plano ar programos rengimo organizatorius, išskyrus VSTT privalomas išvadas dėl reikšmingų pasekmių nustatytoms „Natura 2000“ teritorijoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms. Planavimo organizatorius kartu su konsultantu išnagrinėjęs ir įvertinęs vertinimo subjektų išvadas ir visuomenės pasiūlymus, parengia vertinimo subjektų išvadų derinimo pažymą ir suinteresuotos visuomenės pasiūlymų įvertinimo pažymą.

Kai atliekant SPAV paaiškėja, kad valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento įgyvendinimo pasekmės gali būti reikšmingos kitos Europos Sąjungos valstybės narės aplinkai arba kita Europos Sąjungos valstybė narė, kurioje gali būti reikšmingų pasekmių, pareikalauja, valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento projektas ir atitinkama vertinimo ataskaita tokiai Europos Sąjungos valstybei narei teikiama kuomet anksčiau, prieš planavimo organizatoriaus pritarimą koncepcijai. Tarpvalstybines vertinimo konsultacijas koordinuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija).

Kai atliekant vertinimą paaiškėja, kad Lietuvos Respublikoje rengiamo valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento įgyvendinimo pasekmės gali būti reikšmingos užsienio valstybės, ne Europos Sąjungos narės, prisijungusios prie **Konvencijos dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste** Strateginio aplinkos vertinimo protokolo (toliau – vertinimo protokolas), aplinkai, arba kai tokia valstybė pareikalauja, tarpvalstybinės konsultacijos atliekamos vadovaujantis vertinimo protokolu.

Planavimo organizatorius, pasirinkdamas tinkamiausią valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento koncepcijos alternatyvą, atsižvelgia į vertinimo ataskaitoje pateiktą informaciją, vertinimo subjektų išvadas ir visuomenės pasiūlymus, taip pat tarpvalstybinių konsultacijų, jeigu jos vyko, rezultatus. Kai valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento įgyvendinimas gali sukelti reikšmingų pasekmių „Natura 2000“ teritorijoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms, planavimo rengimo organizatorius privalo vadovautis VSTT išvada dėl galimybės priimti ar patvirtinti šį valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumentą.

Kai atliekant valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento vertinimą vyko tarpvalstybinės konsultacijos, planavimo organizatorius valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento koncepcijai gali pritarti tik pasibaigus tarpvalstybinėms konsultacijoms.

Jeigu nustatoma, kad valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento įgyvendinimas sukels reikšmingų pasekmių nustatytoms „Natura 2000“ teritorijoms ar

potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms ir nėra alternatyvių valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento sprendinių, valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumentas gali būti tvirtinamas ir įgyvendinamas tik kai jų sprendiniai susiję su žmonių sveikata ar sauga, tam tikrų aplinkos komponentų išsaugojimu arba atsižvelgiant į Europos Komisijos nuomonę dėl kitų svarbių priežasčių. Tokiais atvejais turi būti numatomos ir įgyvendinamos visos įmanomos kompensacijos priemonės, būtinos nustatytų „Natura 2000“ teritorijų ar potencialių „Natura 2000“ teritorijų tinklo vientisumui išsaugoti. Apie šias kompensacijos priemones institucijos, atsakingos už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą, informuoja Europos Komisiją.

Koncepcijai raštu turi pritarti planavimo organizatorius. Apie planavimo organizatoriaus pritarimą koncepcijai, koncepcijos sprendinius ir vertinimo ataskaitą (jeigu SPAV atliktas nustatyta tvarka) planavimo organizatorius skelbia sprendimą rengti valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentus priėmusių valstybės institucijų buveinėse, interneto svetainėse ir TPDRIS, informuoja apie suinteresuotos visuomenės galimybes teikti pasiūlymus. Šioje stadijoje teritorijų planavimo dokumentų rengėjas gali kreiptis į planavimo sąlygas išdavusias institucijas dėl planavimo sąlygų įvykdymo, o planavimo sąlygas išdavusios institucijos šiuo atveju privalo teikti konsultacijas.

Sprendinių konkretizavimo stadijoje, atsižvelgiant į planavimo tikslus ir teritorijų planavimo dokumento uždavinius ir vadovaujantis koncepcijos sprendiniais, kuriems pritarė planavimo organizatorius, parengiami konkretūs valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai (aiškinamasis raštas, brėžiniai).

Valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentų baigiamąjį etapą sudaro šios stadijos: teritorijų planavimo dokumento sprendinių viešinimas, teritorijų planavimo dokumento derinimas, teritorijų planavimo dokumento tikrinimas, teritorijų planavimo dokumento registravimas.

Teritorijų planavimo viešinimą užtikrina planavimo organizatorius. Teritorijų planavimo dokumento sprendinių viešinimo stadiją sudaro susipažinimas su parengtais teritorijų planavimo dokumentais, pasiūlymų nagrinėjimas, viešas svarstymas:

1) planavimo organizatorius apie parengtą valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumentą, susipažinimo su šiuo dokumentu ir jo viešo svarstymo tvarką, vietą ir laiką turi paskelbti TPDRIS, savo interneto svetainėje, seniūnijos skelbimų lentoje, taip pat apie tai raštu pranešti žemės sklypų, kurie patenka į valstybei svarbaus projekto teritoriją ir kurie su šia teritorija ribojasi, valdytojams ir naudotojams bei kito nekilnojamojo turto, esančio tokiuose žemės sklypuose, savininkams ar naudotojams. Šie pranešimai siunčiami Lietuvos Respublikos žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo (toliau – Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymas) 16 straipsnyje nustatyta tvarka;

2) susipažinti su parengtais valstybei svarbių projektų teritorijų planavimo dokumentais skiriama ne mažiau kaip 2 mėnesiai nuo jų paskelbimo TPDRIS, iš jo ne mažiau kaip vienas mėnuo – viešai ekspozicijai;

3) pasibaigus susipažinti su parengtu teritorijų planavimo dokumentu skirtam laikui, planavimo organizatorius parengto teritorijų planavimo dokumento sprendinius, juos

ilustruojančią medžiagą, informaciją apie gautus pasiūlymus ir vertinimo ataskaitą (jeigu SPAV atliktas nustatyta tvarka) pristato visuomenei per viešą svarstymą;

4) pasiūlymai dėl valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento sprendinių planavimo organizatoriui teikiami raštu arba TPDRIS per visą teritorijų planavimo dokumento rengimo laikotarpį iki viešo svarstymo ir jo metu. Po viešo svarstymo pateikti pasiūlymai dėl valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento sprendinių nepriimami. Planavimo organizatorius per 10 darbo dienų nuo viešo svarstymo dienos išnagrinėja visuomenės pateiktus pasiūlymus, parengia priimtų ir motyvuotai atmestų pasiūlymų apibendrinimo medžiagą ir motyvuotai raštu atsako pasiūlymus pateikusiems asmenims. Šie asmenys per 10 darbo dienų nuo atsakymo gavimo dienos, o tais atvejais, kai planavimo organizatorius per nustatytus terminus atsakymo nepateikė – per 10 darbo dienų nuo tos dienos, kurią atsakymas turėjo būti pateiktas, turi teisę kreiptis su skundu į apygardos administracinę teisumą dėl planavimo organizatoriaus pateikto atsakymo arba dėl to, kad atsakymas nebuvo pateiktas. Teismas, gavęs tokį skundą, nustato planavimo organizatoriui 10 darbo dienų terminą raštu pateikti savo atsiliepimą į skundą. Ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo planavimo organizatoriaus atsiliepimo į skundą pateikimo dienos teismas nutartimi išsprendžia klausimą, ar dėl paduoto skundo reikia stabdyti tolesnę valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento rengimo, derinimo ir tvirtinimo procedūrą;

5) Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo (toliau – Teritorijų planavimo įstatymas) 23 straipsnio 5 dalyje numatyta apygardos administracinio teismo nutartis per 5 darbo dienas nuo jos paskelbimo dienos gali būti skundžiama Lietuvos vyriausiajam administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo (toliau – Administracinių bylų teisenos įstatymas) nustatyta tvarka paduodant atskirąjį skundą. Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas tokį atskirąjį skundą turi išnagrinėti ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo atskirojo skundo gavimo dienos. Šio straipsnio 5 dalyje numatytas skundas apygardos administraciniame teisme turi būti išnagrinėtas iš esmės per 30 darbo dienų nuo šio straipsnio 5 dalyje nurodytos nutarties priėmimo dienos, o apeliacinis skundas – per 30 darbo dienų nuo apeliacinio skundo priėmimo dienos.

Valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento sprendiniai derinami su institucijomis, pateikusiomis planavimo sąlygas. Derinimo procedūros atliekamos ir derinimo išvada ar atsisakymo derinti valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumentą motyvuota išvada paskelbiamos TPDRIS. Šios institucijos ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo teritorijų planavimo dokumento pateikimo joms dienos išnagrinėja teritorijų planavimo dokumentą ir pateikia derinimo išvadą ar atsisakymo derinti valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumentą motyvuotą išvadą. Teritorijų planavimo dokumentas yra suderintas, jeigu jam pritarė ir išvadas pateikė visos derinant teritorijų planavimo dokumentą dalyvaujančios derinančios institucijos. Jeigu per nustatytą terminą institucija nepateikia pastabų dėl valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento, laikoma, kad ši institucija pastabų neturėjo ir valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumentą suderino. Tais atvejais, kai per nustatytą terminą institucija motyvuotai atsisako derinti valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumentą arba šis teritorijų planavimo dokumentas derinamas su išlygomis, planavimo organizatorius, atsižvelgdamas į planavimo sąlygas išdavusios institucijos motyvus dėl atsisakymo derinti valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumentą arba į nurodytus teritorijų planavimo dokumento sprendinių

pakeitimus, gali atitinkamai pakeisti valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento sprendinius. Tais atvejais, kai planavimo organizatorius pagrįstai mano, kad planavimo sąlygas išdavusios institucijos nurodyti valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento sprendinių pakeitimai nereikalingi, arba kai atsisakoma derinti valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumentą nenurodant motyvų, planavimo organizatorius, pateikdamas motyvuotą paaiškinimą, turi teisę teikti valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumentą Lietuvos Respublikos Vyriausybei tvirtinti ir be atitinkamos institucijos suderinimo. Lietuvos Respublikos Vyriausybė, įvertinusi planavimo organizatoriaus pateiktus motyvus, turi teisę patvirtinti su atitinkama institucija nesuderintą valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumentą.

Prieš valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento patvirtinimą teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekanti institucija ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo teritorijų planavimo dokumento gavimo dienos patikrina ir pateikia išvadą dėl valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento tvirtinimo. Jeigu teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos išvada yra neigiama, planavimo organizatorius privalo nedelsdamas ištaisyti išvadoje nurodytus trūkumus. Kai išvadoje nurodyti trūkumai ištaisyti, teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekanti institucija, laikydamasi šioje dalyje nustatytų terminų ir tvarkos, iš naujo teikia išvadą dėl valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento tvirtinimo.

Kai teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekanti institucija pritaria valstybei svarbaus objekto teritorijų planavimo dokumento teikimui tvirtinti, planavimo organizatorius teikia šį dokumentą tvirtinti Lietuvos Respublikos Vyriausybei. Valstybei svarbaus objekto teritorijų planavimo dokumentas patvirtinamas ar atsisakoma jį tvirtinti vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamentu per 3 mėnesius nuo jo pateikimo dienos.

– Patvirtinus valstybei svarbaus objekto teritorijų planavimo dokumentą, planavimo organizatorius, vadovaujantis Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. rugsėjo 18 d. nutarimu Nr. 1079 „Dėl Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatų patvirtinimo“, informuoja visuomenę, o vertinimo subjektus ir Europos Sąjungos valstybes, dalyvavusias tarpvalstybinėse konsultacijose, jeigu jos vyko, – Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. D1-455 „Dėl Visuomenės dalyvavimo planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo procedūrose bei vertinimo subjektų ir Europos Sąjungos valstybių narių informavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir praneša, kur galima susipažinti su: patvirtintu valstybei svarbaus objekto teritorijų planavimo dokumentu; numatytomis valstybei svarbaus objekto teritorijų planavimo dokumento įgyvendinimo pasekmių stebėsenos priemonėmis; parengta vertinimo subjektų išvadų derinimo pažyma ir suinteresuotos visuomenės pasiūlymų įvertinimo pažyma ir aprašymu, kuriame trumpai nurodyta:

– kaip aplinkos apsaugos klausimai atsispindi valstybei svarbaus objekto teritorijų planavimo dokumente;

- kaip priimant sprendimą atsižvelgta į vertinimo ataskaitoje pateiktą informaciją, vertinimo subjektų išvadas, visuomenės pasiūlymus;
- kaip priimant sprendimą atsižvelgta į tarpvalstybinių konsultacijų rezultatus, jeigu jos vyko;
- kodėl atsižvelgiant į kitas svarstytas alternatyvas pasirinkta priimtoji valstybei svarbaus objekto teritorijų planavimo dokumento koncepcijos alternatyva.

Valstybei svarbaus projekto tvirtinimo teisės aktas ir juo patvirtintas teritorijų planavimo dokumentas įsigalioja kitą dieną po šio teritorijų planavimo dokumento įregistravimo ir paskelbimo Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų registre, jeigu sprendime dėl kompleksinio teritorijų planavimo dokumento patvirtinimo nenustatyta vėlesnė jo įsigaliojimo data. Oficialus informacinis pranešimas apie kompleksinio teritorijų planavimo dokumento patvirtinimą skelbiamas kompleksinio teritorijų planavimo dokumentą tvirtinančios institucijos svetainėje ir TPDRIS.

2.2. BIP poveikio aplinkai vertinimas

2.2.1. Įvadas ir bendra informacija apie poveikio aplinkai vertinimą

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie PAV proceso etapus ir procedūras, taikomas BIP. Taip pat nagrinėjami BIP įgyvendinimui aktualūs nacionalinės teisės aspektai, apžvelgiami ir vaizdžiai schemomis pavaizduojami atskiri vertinimo proceso etapai ir procedūros.

Poveikio aplinkai vertinimas – planuojamo įgyvendinti BIP galimo poveikio aplinkai nustatymo, apibūdinimo ir įvertinimo procesas, sudarytas iš tokių pagrindinių procedūrų – projekto PAV programos parengimas ir tvirtinimas, projekto PAV, PAV ataskaitos parengimas ir sprendimo dėl projekto įgyvendinimo galimybių PAV požiūriu priėmimas, kuriose dalyvauja ne tik projekto vystytojas ir atsakinga institucija, priimanti sprendimą dėl projekto įgyvendinimo lestinumo pasirinktoje vietoje, bet ir kitos valstybės institucijos, atsakingos už sveikatos apsaugą, priešgaisrinę apsaugą, kultūros vertybių apsaugą, taip pat savivaldybių institucijos, poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjai ir visuomenė.

Lietuvos Respublikos teisės aktuose, reglamentuojančiuose planuojamos ūkinės veiklos PAV, išskiriami trys PAV tikslai:

1) nustatyti, apibūdinti ir įvertinti galimą tiesioginį ir netiesioginį planuojamos ūkinės veiklos (projekto) poveikį visuomenės sveikatai, gyvūnijai ir augalijai, dirvožemiui, žemės paviršiui ir jos gelmėms, orui, vandeniui, klimatui, kraštovaizdžiui ir biologinei įvairovei, materialinėms vertybėms ir nekilnojamosioms kultūros vertybėms bei šių aplinkos komponentų tarpusavio sąveikai;

2) sumažinti planuojamos ūkinės veiklos (projekto) neigiamą poveikį visuomenės sveikatai ir kitiems aukščiau išvardytiems aplinkos komponentams arba šio poveikio išvengti;

3) nustatyti, ar planuojama ūkinė veikla (projektas), įvertinus jos (jo) pobūdį ir poveikį aplinkai, leistina pasirinktoje vietoje.

Poveikio aplinkai vertinimas – prevencinis aplinkos apsaugos instrumentas, todėl viena svarbiausių jo funkcijų yra įvertinti galimą planuojamos ūkinės veiklos (projekto) poveikį

pradiniame projekto įgyvendinimo etape, integruojant PAV procedūras į bendrą planavimo ir projektavimo procesą ir atlikti jas iki leidimo projektui įgyvendinti suteikimo.

Reikia pastebėti, kad PAV proceso metu turi būti vertinamas ne bet koks, o galimas reikšmingas poveikis aplinkai, kuris Lietuvos Respublikos planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo įstatyme (toliau – PAV įstatymas) apibrėžiamas kaip „numatomas aplinkos pokytis, kurio poveikiui aplinkai išvengti, sumažinti, kompensuoti ar jo padariniams likviduoti būtina numatyti atitinkamas priemones“.

2.2.2. Teisės aktai, reglamentuojantys poveikio aplinkai vertinimą

Lietuvos Respublikoje PAV atliekamas vadovaujantis šiais teisės aktais, reglamentuojančiais PAV procesą ir jo dalyvių tarpusavio santykius:

- 1) PAV įstatymas;
- 2) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-665 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos atrankos metodinių nurodymų patvirtinimo“;
- 3) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. D1-636 „Dėl poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo nuostatų patvirtinimo“;
- 4) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 5) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. 305 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo atlikimo kokybės įvertinimo atmintinės patvirtinimo“;
- 6) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. D1-311 „Dėl planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo dokumentų nagrinėjimo Aplinkos ministerijoje ir jai pavaldžiose institucijose tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 7) Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 22 d. įsakymu Nr. D1-255 „Dėl planų ar programų ir planuojamos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“;
- 8) Lietuvos Respublikos 1991 m. Konvencijos dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste ratifikavimo įstatymu;
- 9) Konvencija dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste (Espo, 1991);
- 10) Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. liepos 28 d. nutarimu Nr. 900 „Dėl įgaliojimų Aplinkos ministerijai ir jai pavaldžioms institucijoms suteikimo“.

2.2.3. Atsakingos institucijos, poveikio aplinkai vertinimo subjektų, dalyvaujančių poveikio aplinkai vertinimo procese, pavadinimai ir ryšio duomenys

Norint užtikrinti efektyvų dialogą viso poveikio aplinkai vertinimo proceso metu, PAV įstatymas nustatyti šie poveikio aplinkai vertinimo proceso dalyviai: planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas), poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjas,

valstybės ir savivaldybių institucijos ir visuomenė. Šių dalyvių sąrašas pateikiamas 1 lentelėje.

- ✓ Atsakinga institucija – Aplinkos apsaugos agentūra;
- ✓ Planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo subjektai: valstybės institucijos, atsakingos už sveikatos apsaugą, priešgaisrinę apsaugą, kultūros vertybių apsaugą, ir savivaldybių institucijos;
- ✓ Kitos valstybės institucijos, jei jas pakviečia dalyvauti atsakinga institucija ar jos pačios suinteresuotos dalyvauti poveikio aplinkai vertinimo procese ir atsakinga institucija, atsižvelgdama į planuojamos ūkinės veiklos pobūdį, mastą ar vietos ypatumus, tam pritaria (pavyzdžiui, VSTT, kuri atsakinga už saugomų teritorijų apsaugos ir tvarkymo organizavimą);
- ✓ Planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas);
- ✓ Poveikio aplinkai vertinimo dokumentų rengėjas;
- ✓ Visuomenė.

1 lentelė. PAV proceso dalyviai

Aplinkos ministerijos interneto svetainėje (<http://www.am.lt>) rubrikoje „Poveikio aplinkai vertinimas“ paskelbti poveikio aplinkai vertinimo subjektai. Jų ryšio duomenis galima rasti šiose interneto svetainėse:

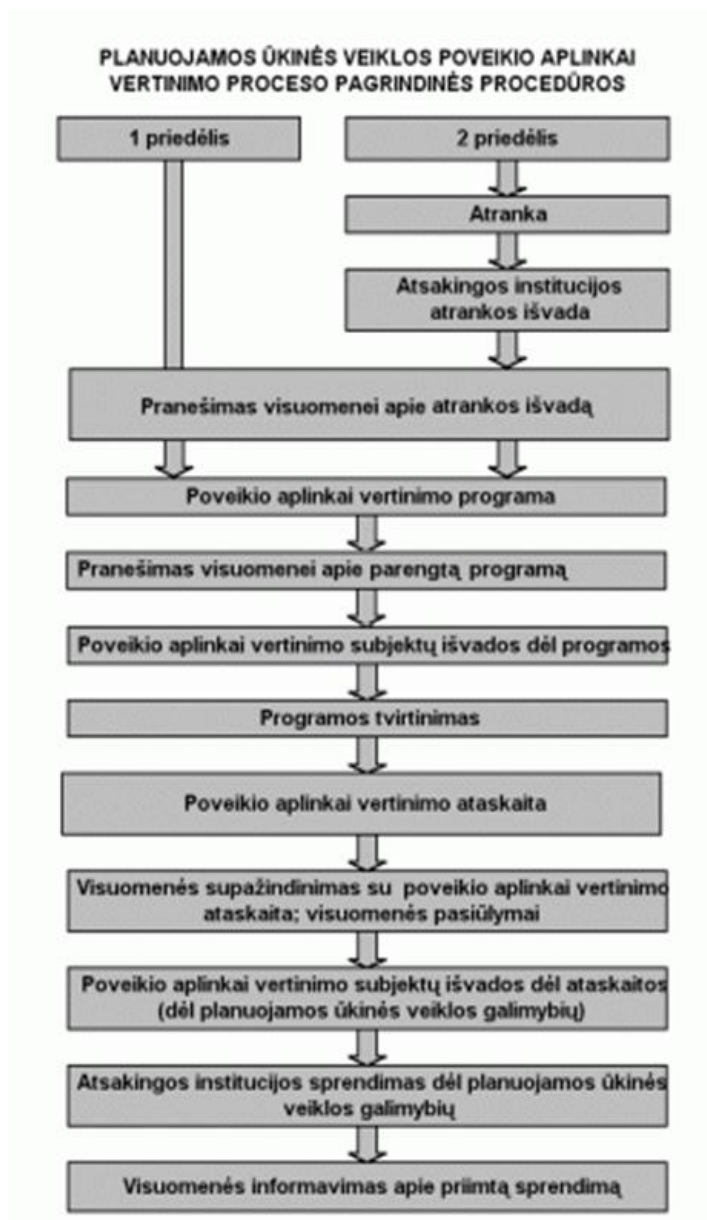
- institucijos, atsakingos už sveikatos apsaugą. Šių institucijų ryšio duomenis rasite [čia](#));
- institucijos, atsakingos už priešgaisrinę apsaugą. Šių institucijų ryšio duomenis rasite [čia](#));
- institucijos, atsakingos už kultūros vertybių apsaugą. Šių institucijų ryšio duomenis rasite [čia](#));
- Savivaldybės. Visų savivaldybių ryšio duomenis rasite [čia](#)).

2.2.4. Poveikio aplinkai vertinimo etapai ir procedūros

Kiekvienas BIP yra individualus, jo įgyvendinimas gali sukelti vienokias ar kitokias neigiamas pasekmes aplinkai, projektas gali būti linijinis (pvz., Lietuvos-Lenkijos elektros jungtis „LitPol Link“) ar taškinis (pvz., Kruonio hidroakumuliacinės elektrinės 5-ojo bloko statyba), tačiau PAV proceso struktūra, sudaryta iš vienas po kito einančių etapų (žr. 1 pav.), yra viena ir ta pati, nepriklausomai nuo projekto pobūdžio. Atkreipkite dėmesį, kad visuomenės informavimas ir dalyvavimas yra susijęs su visais PAV etapais ir procedūromis, o planuojant įgyvendinti BIP Europinės svarbos „Natura 2000“ teritorijose ar greta jų, reikės įvertinti galimą šių projektų įgyvendinimo reikšmingumą „Natura 2000“ teritorijoms ir PAV proceso metu atlikti vertinimą pagal 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyvą 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL 2004 m. specialusis leidimas, 15 skyrius, 002 tomas, p. 102). Be to, reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad BIP, kertantiems

valstybių sienas arba įgyvendinamiems arti kaimyninių šalių, taikomos tarpvalstybinio poveikio aplinkai vertinimo procedūros.

Svarbu pastebėti, kad planuojamos ūkinės veiklos PAV dokumentams rengti turėti atestatą ar licenciją nereikalaujama. Tačiau PAV įstatymas numato, kad PAV dokumentus gali rengti planuojamos ūkinės veiklos organizatoriaus (užsakovo) įgaliotas fizinis asmuo, turintis atitinkamą aukštąjį išsilavinimą ar kvalifikaciją srities, kuri atitinka rengiamų PAV dokumentų ar jų dalių specifiką, arba juridinis asmuo, turintis specialistus su atitinkamu aukštesniu išsilavinimu ar kvalifikacija srities, kuri atitinka rengiamų PAV dokumentų ar jų dalių specifiką.

1 pav. Bendra poveikio aplinkai vertinimo proceso struktūra

Kitose skirsnio dalyse trumpai aprašomas kiekvienas iš šių PAV proceso etapų. Atrankos dėl poveikio aplinkai vertinimo procedūros detalios nenagrinėsime, kadangi BIP dėl veiklos pobūdžio ir masto pagal teisės aktų reikalavimus taikoma pilna PAV procedūra.

2.2.4.1. Poveikio aplinkai vertinimo apimties nustatymas ir programos rengimas bei nagrinėjimas

Poveikio aplinkai vertinimo apimties nustatymas – PAV etapas, kurio metu nustatoma, kas turėtų būti išsamiai išnagrinėta PAV ataskaitoje. Iš daugybės su aplinkos apsauga susijusių aspektų atrenkami tie, kurie gali būti reikšmingi poveikio aplinkai atžvilgiu, nustatomas PAV ataskaitos turinys, numatoma, kokie metodai bus taikomi prognozuojant ir vertinant poveikį aplinkai bei kokie aplinkos komponentai turės būti aprašyti. PAV apimties nustatymo (programos rengimo) tikslai pateikti 2 lentelėje.

✓ Nustatyti planuojamos ūkinės veiklos PAV ataskaitos turinį ir apimtį bei joje nagrinėjamus klausimus;   ✓ Užtikrinti, kad PAV ataskaitoje bus išsamiai nagrinėjamas reikšmingas poveikis aplinkai ir bus pateikta informacija, reikalinga priimti motyvuotą sprendimą, ar planuojama ūkinė veikla, įvertinus jos pobūdį ir poveikį aplinkai, leistina pasirinktoje vietoje;   ✓ Skatinti alternatyvų (vietos, laiko, techninių ir technologinių sprendinių, poveikį aplinkai mažinančių priemonių ir kt.) nagrinėjimą, neigiamo poveikio prevencijos ir sumažinimo priemonių planavimą ir svarstymą ankstyvojo veiklos planavimo metu;   ✓ Numatyti, kokie metodai bus taikomi planuojamos ūkinės veiklos poveikiui aplinkai prognozuoti, jo svarbai nustatyti ir įvertinti;   ✓ Palengvinti planuojamos ūkinės veiklos organizatoriui (užsakovui) tolesnes PAV ir veiklos planavimo (projektavimo) procedūras;   ✓ Užtikrinti planuojamos ūkinės veiklos PAV subjektų dalyvavimą ir jų išvadų pateikimą laiku.

2 lentelė. PAV apimties nustatymo (programos rengimo) tikslai

Lietuvos Respublikoje PAV apimtis nustatoma PAV programos rengimo, visuomenės informavimo apie parengtą PAV programą, derinimo su PAV subjektais ir tvirtinimo metu. Programą rengia PAV dokumentų rengėjas, remdamasis PAV įstatymu ir vadovaudamasis Poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. gruodžio 23 d. įsakymu Nr. D1-636 „Dėl poveikio aplinkai vertinimo programos ir ataskaitos rengimo nuostatų patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai).

Siekiant palengvinti programos rengimą, PAV įstatyme reglamentuojamas privalomas jos turinys. PAV programoje turi būti pateikta:

- 1) trumpas pagrindinių PAV dokumentų rengėjo svarstyčių alternatyvų aprašymas;
- 2) trumpas techninių charakteristikų, technologinio proceso ir numatomų naudoti medžiagų, gamtinių išteklių reikmių ir žemės naudojimo (statybos ir eksploatavimo etapais) aprašymas;
- 3) trumpas teritorijų, kurios gali būti reikšmingai paveiktos, aprašymas;

- 4) informacija apie tai, kokie aplinkos komponentai ir koks poveikis bus nagrinėjamas atliekant vertinimą;
- 5) informacija apie tai, kokiais aspektais bus vertinamas planuojamos ūkinės veiklos poveikis visuomenės sveikatai;
- 6) informacija apie poveikio aplinkai prognozavimo ir vertinimo metodus, kuriuos numatoma naudoti atliekant vertinimą bei numatytas priemones neigiamam poveikiui aplinkai išvengti, sumažinti ar kompensuoti;
- 7) informacija apie tai, ar planuojama ūkinė veikla gali turėti reikšmingą neigiamą poveikį kitos valstybės aplinkai;
- 8) kita svarbi informacija.

Papildomi reikalavimai PAV programos rengimui reglamentuojami Nuostatuose. Rengiant BIP PAV programą, Nuostatų priede nustatyti reikalavimai pritaikomi konkrečiam planuojamam BIP, įvertinus projekto mastą, pobūdį, projekto vietos ypatumus ir turimos informacijos pobūdį PAV programos rengimo metu.

Į PAV programą taip pat įtraukiami Nuostatų priede neišvardyti klausimai, jei juos numatoma nagrinėti PAV ataskaitoje ir jei tai gali turėti įtakos PAV subjektų išvadoms bei Aplinkos apsaugos agentūros sprendimui dėl projekto įgyvendinimo pasirinktoje vietoje.

PAV įstatymas nustato ne tik privalomą minimalią PAV programos apimtį, bet ir jos nagrinėjimo ir tvirtinimo procedūras (žr. 2 pav.).

Informavęs apie parengtą PAV programą visuomenę ir Aplinkos apsaugos agentūrą pasibaigus programos viešinimo terminui, PAV dokumentų rengėjas pateikia programą PAV subjektams, kurie išnagrinėja programą ir per 10 darbo dienų nuo jos gavimo dienos motyvuotas išvadas pateikia PAV dokumentų rengėjui.

Atkreipiame dėmesį, kad galiojančioje PAV įstatymo redakcijoje įrašyta nuostata, kad PAV subjektai, atsakingi už priešgaisrinę apsaugą, kultūros vertybių apsaugą, atsižvelgę į planuojamos ūkinės veiklos (projekto) mastą, pobūdį ar vietos ypatumus, teikdami išvadas dėl programos, turi nurodyti, ar jie pageidauja nagrinėti PAV ataskaitą. Jeigu šie PAV subjektai nurodo, kad nepageidauja nagrinėti PAV ataskaitą, ataskaita jiems neteikiama.

PAV subjektai gali pareikalauti papildyti ar pataisyti PAV programą, jei jų kompetencijai priskirti klausimai nepakankamai išnagrinėti. Išvadas dėl papildytos ar pataisytos ir pakartotinai pateiktos PAV programos PAV subjektai privalo pateikti per 5 darbo dienas.

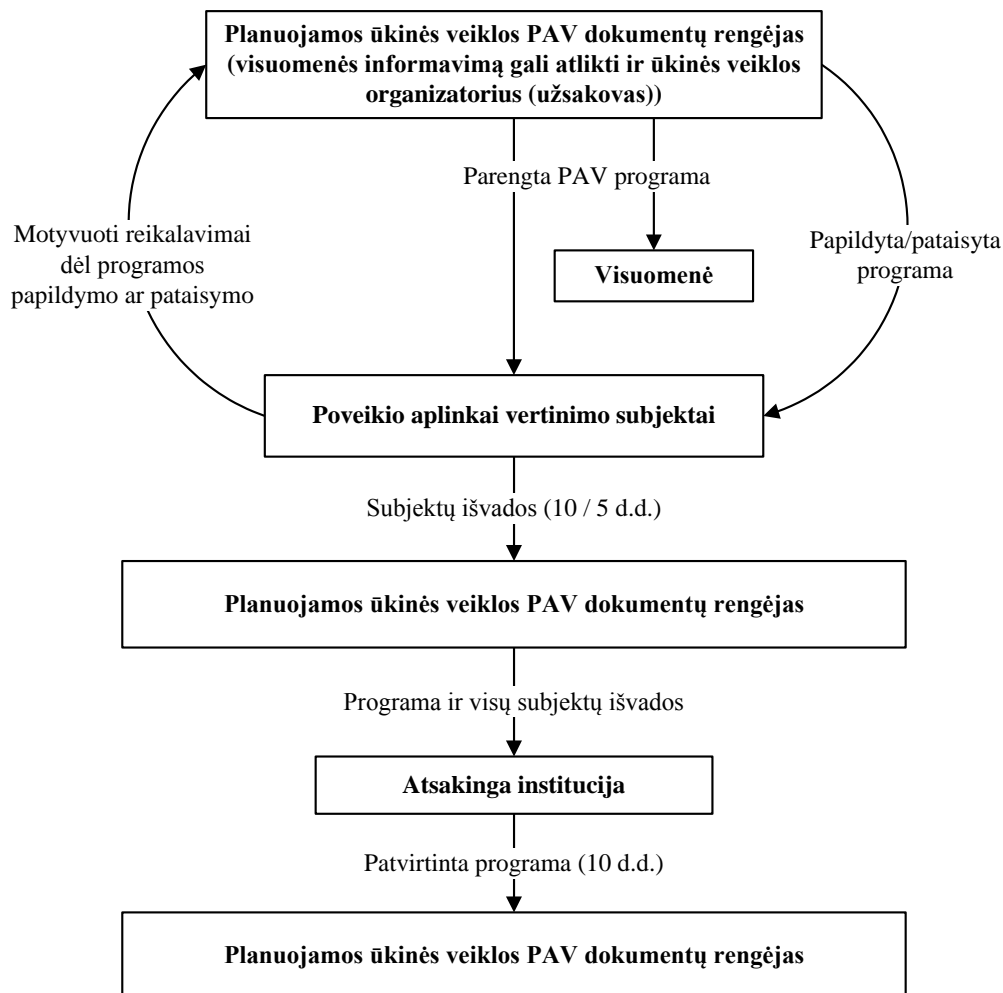
Paminėtina, kad PAV įstatymas nereglamentuoja programos teikimo PAV subjektams ir išvadų gavimo eiliškumo, t. y. PAV dokumentai teikiami vienu metu visiems PAV subjektams.

Gavęs visų PAV subjektų išvadas, PAV dokumentų rengėjas jas pateikia Aplinkos apsaugos agentūrai kartu su PAV programa. Kaip ir PAV subjektai, Aplinkos apsaugos agentūra, išnagrinėjusi programą, turi teisę pateikti motyvuotus reikalavimus PAV dokumentų rengėjui papildyti ar pataisyti programą.

Išnagrinėjusi programą ir PAV subjektų išvadas, Aplinkos apsaugos agentūra per 10 darbo dienų patvirtina programą. PAV ataskaita rengiama pagal Aplinkos apsaugos agentūros patvirtintą programą.

Jeigu PAV subjektų išvados prieštarauja viena kitai ir (ar) Aplinkos apsaugos agentūra yra gavusi suinteresuotos visuomenės pasiūlymus, Aplinkos apsaugos agentūra, prieš tvirtindama programą, kviečia atvykti planuojamos ūkinės veiklos organizatorių (užsakovą), PAV dokumentų rengėją, PAV subjektus svarstyti jų išvadas ir (ar) pasiūlymus. Taip pat kviečiami ir pasiūlymus pateikę suinteresuotos visuomenės atstovai.

2 pav. PAV programos nagrinėjimo ir tvirtinimo procedūros

2.2.4.2. Poveikio aplinkai vertinimas ir PAV ataskaitos rengimas

PAV įstatymas reglamentuoja privalomą PAV ataskaitos turinį. Ataskaitoje privalo būti išsamiai išnagrinėti visi programoje numatyti klausimai ir pateikta ši informacija:

- susidarysiančių teršalų aprašymas;
- atliekų susidarymo, jų tvarkymo aprašymas;
- aplinkos komponentų, kuriuos planuojama ūkinė veikla gali paveikti, aprašymas;
- galimo tiesioginio ir netiesioginio planuojamos ūkinės veiklos poveikio visuomenės sveikatai, gyvūnijai ir augalijai, dirvožemiui, žemės paviršiui ir jos gelmėms, orui, vandeniui, klimatui, kraštovaizdžiui, biologinei įvairovei, materialinėms vertybėms ir nekilnojamoms kultūros vertybėms bei šių aplinkos komponentų tarpusavio sąveikai apibūdinimas ir įvertinimas;

- priemonių, numatytų neigiamam poveikiui aplinkai išvengti, sumažinti, kompensuoti ar jo padariniams likviduoti, aprašymas;
- PAV dokumentų rengėjo išnagrinėtų alternatyvų analizė nurodant jų pasirinkimo priežastis, atsižvelgus į geriausius prieinamus gamybos būdus ir galimą poveikį aplinkai;
- informacija apie techninio ar praktinio pobūdžio problemas, kurios PAV dokumentų rengėjui kilo atliekant PAV;
- informacija apie galimas ekstremalias situacijas, priemones joms išvengti ar sušvelninti ir padariniams likviduoti;
- vykdytos aplinkos stebėsenos duomenų analizė ir numatomos aplinkos stebėsenos metmenys;
- informacija apie galimą reikšmingą neigiamą poveikį kitos Europos Sąjungos valstybės narės ir (ar) užsienio valstybės aplinkai;
- santrauka (santrauka turi būti netechninio pobūdžio, lengvai suprantama tiek visuomenei, tiek valstybės ir savivaldybių institucijų atstovams. Joje pateikiama apibendrinta visa PAV ataskaitoje nagrinėjama informacija, išskiriant svarbiausius aspektus ir vertinimo rezultatus).

PAV atlikti labai svarbi informacija apie esamą aplinkos būklę (t. y. aplinkos sąlygas iki planuojamos ūkinės veiklos (projekto) vykdymo pradžios), nes ji yra planuojamos ūkinės veiklos (projekto) galimo poveikio ir jo masto nustatymo pagrindas. Tik disponuojant informacija apie esamą būklę, galima prognozuoti planuojamos ūkinės veiklos (projekto) sąlygojamus pokyčius palyginant juos su natūraliais gamtinėje aplinkoje vykstančiais pokyčiais. Todėl ši informacija turi būti pateikiama BIP PAV ataskaitose.

2.2.4.3. Poveikio aplinkai vertinimo ataskaitos rengimo ir nagrinėjimo procedūros

PAV įstatyme nustatyta, kad PAV ataskaitą rengia PAV dokumentų rengėjas pagal Aplinkos apsaugos agentūros patvirtintą programą, vadovaudamasis PAV įstatymu ir jau minėtais Nuostatais (ypač jų priedu, kuriame pateikta rekomenduojama PAV ataskaitos struktūra ir apimtis).

PAV įstatymas įpareigoja ataskaitoje išsamiai išnagrinėti visus programoje numatytus klausimus ir pateikti minėtą privalomą informaciją.

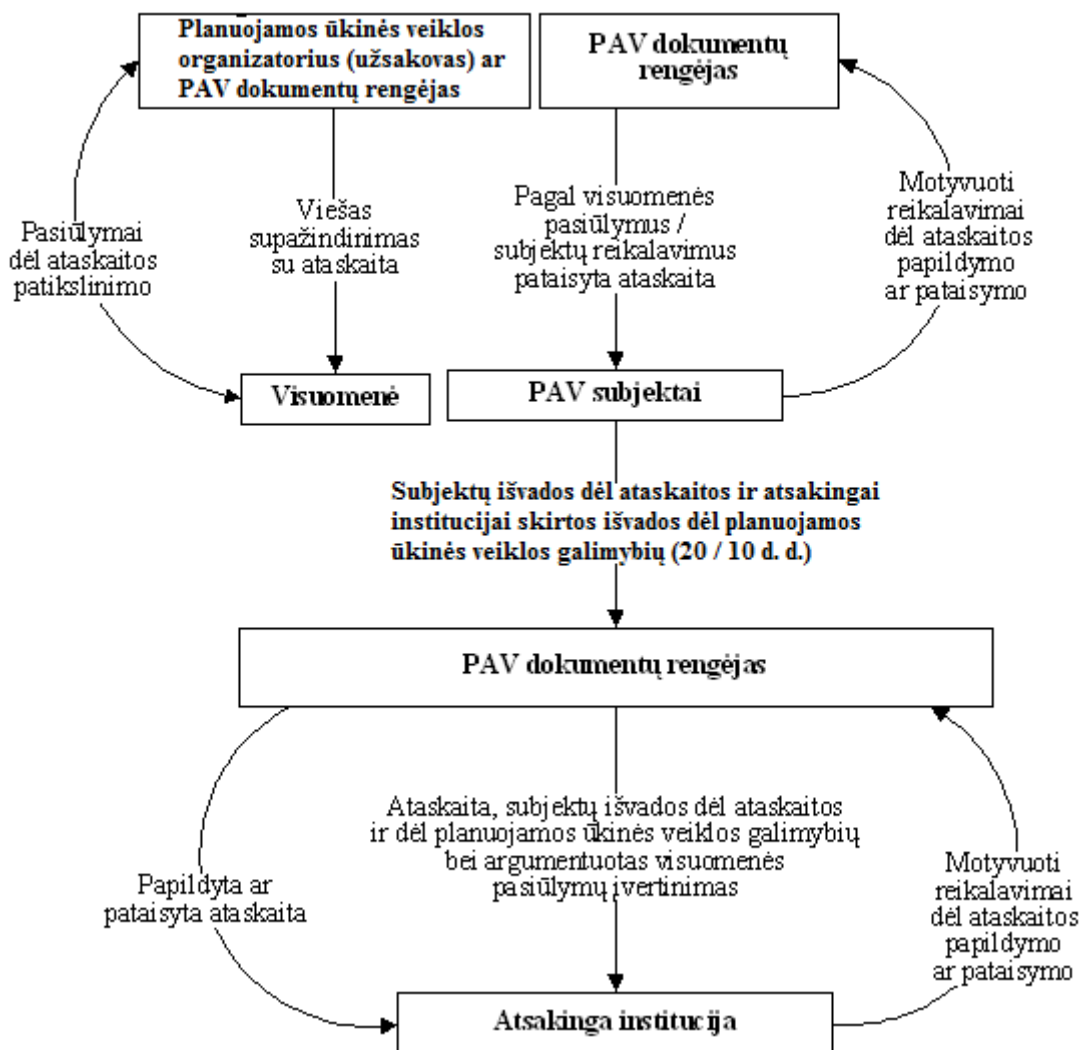
Parengus ataskaitą, planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) ar PAV dokumentų rengėjas nustatyta tvarka organizuoja visuomenės supažindinimą su ja (visuomenės dalyvavimo procedūros išsamiau apžvelgtos 2.2.5 skirsnyje). Jei visuomenė pateikia pasiūlymus dėl ataskaitos PAV rengimo, PAV dokumentų rengėjas privalo patikslinti ataskaitą prieš teikdamas ją PAV subjektams. Visuomenės pasiūlymai privalo būti argumentuotai įvertinti atskirame dokumente, kuris pateikiamas kaip PAV ataskaitos sudėtinė dalis.

Pagal visuomenės pasiūlymus patikslintą ataskaitą PAV dokumentų rengėjas pateikia PAV subjektams. PAV subjektų užduotis – patikrinti, ar ataskaitoje pakankamai išsamiai išnagrinėti jų kompetencijai priskirti ir programoje numatyti klausimai, ir per 20 darbo dienų nuo jos gavimo dienos parengti motyvuotas išvadas dėl ataskaitos ir atlikto PAV kokybės, taip pat parengti Aplinkos apsaugos agentūrai skirtas išvadas dėl planuojamos ūkinės veiklos

(projekto) įgyvendinimo galimybių. Visas išvadas PAV subjektai pateikia PAV dokumentų rengėjui.

Kaip ir PAV programos nagrinėjimo metu, PAV subjektai turi teisę pateikti motyvuotus reikalavimus, kad PAV dokumentų rengėjas papildytų ar pataisytų PAV ataskaitą. Pakartotinai pateikus papildytą ar pataisytą ataskaitą, PAV subjektai privalo ją išnagrinėti ir per 10 darbo dienų nuo jos gavimo dienos pateikti motyvuotas išvadas.

Gavęs PAV subjektų išvadas, PAV dokumentų rengėjas teikia jas Aplinkos apsaugos agentūrai kartu su ataskaita ir argumentuotu visuomenės pasiūlymų įvertinimu. Planuojamos ūkinės veiklos PAV ataskaitos rengimo ir nagrinėjimo procedūros pavaizduotos 3 pav.

3 pav. PAV ataskaitos rengimo ir nagrinėjimo procedūros

2.2.4.4. Sprendimo priėmimas

PAV įstatyme nurodytas atsakingos institucijos sprendimas, ar planuojama ūkinė veikla, atsižvelgiant į jos pobūdį ir poveikį aplinkai, leistina pasirinktoje vietoje yra privalomas, t. y., jeigu Aplinkos apsaugos agentūra priima sprendimą, kad planuojama ūkinė veikla dėl

atitinkamų įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų pažeidimų ir (ar) galimo neigiamo poveikio aplinkai pasirinktoje vietoje neleistina, planuojama ūkinė veikla negali būti vykdoma.

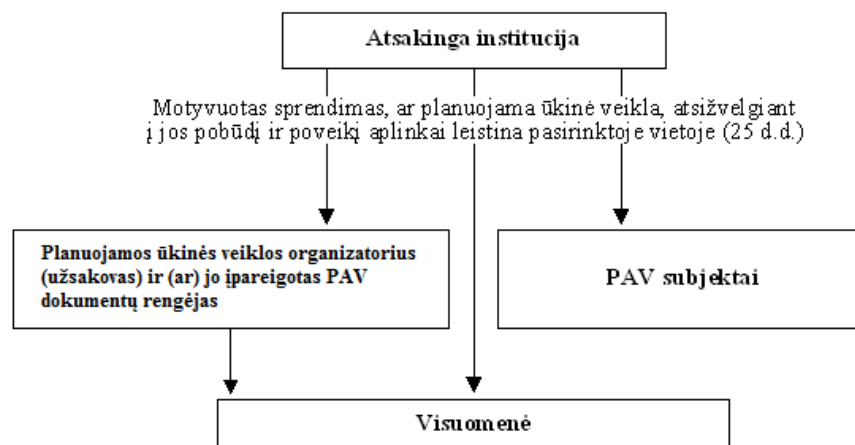
Aplinkos apsaugos agentūra sprendimą priima išnagrinėjusi ataskaitą, PAV subjektų išvadas dėl ataskaitos ir dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių, argumentuotą visuomenės pasiūlymų įvertinimą ir raštu gautus suinteresuotos visuomenės pasiūlymus. Sprendimas priimamas per 25 darbo dienas nuo būtinų dokumentų gavimo dienos ir raštu pateikiamas PAV subjektams ir planuojamos ūkinės veiklos organizatoriui (užsakovui) ir PAV dokumentų rengėjui. Atkreipiame dėmesį, kad pagal PAV įstatymą sprendimo priėmimo terminas vieną kartą gali būti pratęstas iki 30 dienų, jeigu pateikta PAV ataskaita ir kiti su ja susiję dokumentai yra didelės apimties.

Kai PAV subjektų išvados dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių prieštarauja viena kitai ir (ar) Aplinkos apsaugos agentūra yra gavusi suinteresuotos visuomenės pasiūlymus, Aplinkos apsaugos agentūra, prieš priimdama sprendimą, kviečia atvykti planuojamos ūkinės veiklos organizatorių (užsakovą), PAV dokumentų rengėją, PAV subjektus svarstyti jų išvadas ir (ar) pasiūlymus. Taip pat kviečiami ir pasiūlymus pateikę suinteresuotos visuomenės atstovai.

Aplinkos apsaugos agentūros priimtas teigiamas sprendimas galioja 5 metus nuo jo priėmimo dienos. Atkreipiame dėmesį, kad PAV įstatyme numatyta galimybė pratęsti sprendimo galiojimą ne ilgesniam kaip 5 metų laikotarpiui. Dėl sprendimo galiojimo pratęsimo planuojamos ūkinės veiklos organizatorius turi kreiptis į Aplinkos apsaugos agentūrą, pateikdamas motyvuotą prašymą pratęsti sprendimo galiojimą. Aplinkos apsaugos agentūra per 20 darbo dienų nuo prašymo gavimo dienos pratęsia sprendimo galiojimą arba siūlo atlikti naujas PAV procedūras.

Apie motyvuotą sprendimą Aplinkos apsaugos agentūra ir planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) privalo nustatyta tvarka pranešti visuomenei, taip pat suteikti galimybę išsamiau su juo susipažinti. Sprendimo priėmimo procedūros pavaizduotos 4 pav.

Pažymėtina, kad visi PAV proceso dalyviai planuojamos ūkinės veiklos PAV procedūrų vykdymo metu, iki Aplinkos apsaugos agentūra priima sprendimą, turi teisę kreiptis į Aplinkos apsaugos agentūrą ir PAV subjektus jų kompetencijos klausimais, raštu pateikdami informaciją dėl galimų pažeidimų nustatant, apibūdinant ir įvertinant galimą planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai ar vykdant PAV procedūras.

4 pav. Sprendimo dėl planuojamos ūkinės veiklos vykdymo galimybių pasirinktoje vietoje priėmimo procedūros

2.2.5. Visuomenės dalyvavimas

PAV metu turi būti užtikrinama, kad visuomenei bus suteikta galimybė laiku gauti informaciją ir aktyviai dalyvauti PAV procese. Pavieniams suinteresuotiems asmenims, jų grupėms, organizacijoms ar bendruomenėms turi būti suteikta teisė pareikšti savo nuomonę, į kurią turi būti atsižvelgiama atliekant PAV ir rengiant PAV dokumentus. Iš esmės visuomenės informavimas ir jos dalyvavimas galėtų būti bet kurios PAV procedūros sudėtinė dalis, tačiau įsivyravusi nuomonė, kad aktyvus visuomenės dalyvavimas tiksliausias PAV apimties nustatymo (programos) ir ataskaitos rengimo etapų metu. Bendrieji visuomenės dalyvavimo PAV procese tikslai, lygiai ir principai pateikti 3lentelėje.

Visuomenės dalyvavimo tikslai	Visuomenės dalyvavimo lygiai	Sėkmingo visuomenės dalyvavimo principai
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informacijos pateikimas ✓ Nuomonės ir argumentų gavimas ✓ Visuomenės pasitikėjimo sustiprinimas ✓ Sprendimų priėmimo objektyvumas ✓ Konfliktų vengimas ar sumažinimas 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Informavimas (vienpusis informacijos srautas) ✓ Konsultavimasis (abipusis informacijos srautas, visuomenei suteikiama galimybė pareikšti nuomonę) ✓ Dalyvavimas (visuomenė dalyvauja priimant sprendimus) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Pateikti pakankamą informaciją ✓ Skirti pakankamai laiko susipažinti su pateikta informacija bei diskusijoms ✓ Suteikti galimybę pareikšti įvairaus pobūdžio nuomonę ✓ Atsižvelgti į pateiktas pastabas ar problemas ✓ Pasirinkti tinkamus visuomenės dalyvavimo metodus ir tinkamą laiką

3 lentelė. Visuomenės dalyvavimo PAV procese tikslai, lygiai ir principai

Labai svarbu užtikrinti, kad informacija apie vykstantį PAV būtų prieinama viso PAV proceso metu, t. y. nuo pat proceso pradžios, kiekviename etape iki jo pabaigos.

Lietuvos Respublikos teisės aktai, reglamentuojantys planuojamos ūkinės veiklos PAV, tiksliai ir aiškiai nustato visuomenės dalyvavimo, informavimo procedūras ir reikalavimus.

PAV įstatymas apibrėžia visuomenės sąvoką, nustato visuomenės, kaip PAV proceso dalyvio, funkcijas ir teises bei visuomenės dalyvavimo PAV procese etapus. Išskiriama visuomenės ir suinteresuotos visuomenės sąvokos. Visuomenė apibrėžiama kaip vienas arba keli fiziniai ar juridiniai asmenys ir jų organizacijos, asociacijos ar grupės, o suinteresuota visuomenė – visuomenė, kuriai planuojama ūkinė veikla darys ar gali daryti poveikį arba kuri yra suinteresuota planuojama ūkine veikla. Pagal PAV įstatymą suinteresuota visuomenė taip pat laikomos nevyriausybines organizacijas, dalyvaujančios sprendžiant aplinkos apsaugos problemas ir veikiančios pagal Lietuvos Respublikos įstatymų reikalavimus.

PAV įstatymas reglamentuoja visuomenės informavimą ir dalyvavimą šiuose PAV proceso etapuose:

– atrankos etapo metu visuomenei pateikiama informacija apie atrankos išvadą. Remdamasi šia informacija, visuomenė turi teisę teikti Aplinkos apsaugos agentūrai

pasiūlymus persvarstyti atrankos išvadą. Visuomenė informuojama ir apie priimtą galutinę atrankos išvadą;

– programos rengimo ir tvirtinimo etapo metu planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) ar PAV dokumentų rengėjas apie parengtą programą privalo informuoti visuomenę ir Aplinkos apsaugos agentūrą, kuri šią informaciją paskelbia savo tinklalapyje, prieš teikdamas ją PAV subjektams. Paminėtina, kad tais atvejais, kai PAV subjektų išvados dėl programos prieštarauja viena kitai ir (ar) Aplinkos apsaugos agentūra yra gavusi suinteresuotos visuomenės pasiūlymus, Aplinkos apsaugos agentūra, prieš tvirtindama programą, kviečia atvykti ne tik planuojamos ūkinės veiklos organizatorių (užsakovą), PAV dokumentų rengėją, PAV subjektus bet ir pasiūlymus pateikusius suinteresuotos visuomenės atstovus svarstyti išvadas ir (ar) pasiūlymus.

– kaip ir kitų PAV etapų metu, ataskaitos rengimo etape visuomenė gali teikti pasiūlymus dėl rengiamų PAV dokumentų ir atliekamo PAV. Be to, šio etapo metu visuomenė dalyvauja planuojamos ūkinės veiklos organizatoriaus (užsakovo) organizuojamame visuomenės supažindinime su PAV ataskaita, kuris rengiamas prieš teikiant PAV ataskaitą PAV subjektams. Į visuomenės pasiūlymus turi atsižvelgti tiek planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) ir PAV dokumentų rengėjas, tiek PAV subjektai ir Aplinkos apsaugos agentūra. PAV įstatyme taip pat nustatoma, kad atsakinga institucija Aplinkos apsaugos agentūra turi teisę pareikalauti pakartotinai organizuoti visuomenės viešą supažindinimą su ataskaita, jei po viešo supažindinimo su ataskaita ji yra iš esmės keičiama, taisoma ar papildoma (pavyzdžiui, siūlomos naujos vietos, technologijų alternatyvos, poveikį švelninančios priemonės ir t. t.) dėl gautų PAV subjektų motyvuotų išvadų bei Aplinkos apsaugos agentūros motyvuotų reikalavimų pataisyti ar papildyti ataskaitą;

– sprendimo dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių priėmimo metu Aplinkos apsaugos agentūra atsižvelgia į argumentuotą suinteresuotos visuomenės pasiūlymų įvertinimą ir į raštu gautus suinteresuotos visuomenės pasiūlymus. Paminėtina, kad tais atvejais, kai PAV subjektų išvados dėl planuojamos ūkinės veiklos galimybių prieštarauja viena kitai ir (ar) Aplinkos apsaugos agentūra yra gavusi suinteresuotos visuomenės pasiūlymus, Aplinkos apsaugos agentūra, prieš priimdama sprendimą, kviečia atvykti ne tik planuojamos ūkinės veiklos organizatorių (užsakovą), PAV dokumentų rengėją, PAV subjektus bet ir pasiūlymus pateikusius suinteresuotos visuomenės atstovus svarstyti išvadas ir (ar) pasiūlymus. Be to, Aplinkos apsaugos agentūra ir planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) Aplinkos ministerijos nustatyta tvarka turi pranešti visuomenei apie priimtą sprendimą ir suteikti galimybę visuomenei su juo susipažinti;

– PAV įstatymo nuostatos taip pat užtikrina, kad PAV proceso metu visuomenė iš kitų planuojamos ūkinės veiklos PAV proceso dalyvių galės gauti informaciją apie galimą planuojamos ūkinės veiklos poveikį aplinkai, o planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) savo lėšomis organizuos visuomenės informavimo ir dalyvavimo procedūras.

Visuomenės informavimo ir dalyvavimo procedūros išsamiau reglamentuojamos Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2005 m. liepos 15 d. įsakymu Nr. D1-370 „Dėl visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo patvirtinimo“

(toliau – Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašas).

Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše išskiriamos šios visuomenės informavimo ir dalyvavimo procedūros:

- 1) pranešimai apie planuojamos ūkinės veiklos PAV:
  - a) pranešimas apie atrankos išvadą, ar privaloma vertinti planuojamos ūkinės veiklos PAV, pranešimas apie galutinę atrankos išvadą;
  - b) pranešimas apie parengtą PAV programą;
- 2) viešas visuomenės supažindinimas su planuojamos ūkinės veiklos PAV ataskaita;
- 3) informavimas apie priimtą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos.

Kaip buvo minėta, BIP netaikoma atrankos dėl PAV procedūra, todėl šiame vadove plačiau visuomenės informavimo ir dalyvavimo atrankos dėl PAV procedūroje nenagrinėsime.

Planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) privalo pranešti visuomenei ir Aplinkos apsaugos agentūrai apie parengtą PAV programą, laikydamasis Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo nuostatų. Šiuo aprašu reglamentuojama informacija, kuri turi būti paskelbta visuomenei (pagal nustatytą formą), nustatomos informavimo priemonės, kuriose turi būti patalpinamas skelbimas, pateikiami reikalavimai pasiūlymų teikimui.

Viešo supažindinimo su PAV ataskaita metu planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) turi organizuoti viešą susirinkimą, kurio metu pristatomas planuojamos ūkinės veiklos užsakovas, PAV dokumentų rengėjas, apibūdinama planuojama ūkinė veikla, supažindinama su PAV ataskaita, atsakoma į pateiktus klausimus ir įvertinami iki susirinkimo pradžios raštu gauti visuomenės pasiūlymai.

Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše nustatyta informacija apie viešą susirinkimą turi būti skelbiama ne vėliau kaip prieš 10 darbo dienų iki jo pradžios atitinkamose visuomenės informavimo priemonėse:

- 1) miesto (-ų) ar rajono (-ų), kuriame planuojama vykdyti ūkinę veiklą, spaudoje, o dėl planuojamos ūkinės veiklos, kuri įrašyta į Planuojamos ūkinės veiklos, kurios poveikis aplinkai privalo būti vertinamas, rūšių sąrašą ir respublikinėje spaudoje, esant galimybei, – per radiją ir televiziją, užsakovo tinklalapyje;

- 2) savivaldybės (seniūnijos), kurios teritorijoje planuojama ūkinė veikla, skelbimų lentoje;

- 3) pasiūlymus pateikusiems suinteresuotiems visuomenės atstovams pranešama raštu (registruotu laišku);

- 4) savo iniciatyva papildomai galima skelbti ir kitose visuomenės susitelkimo vietose (pvz., visuomeninių organizacijų, parduotuvių, namų bendrijų skelbimų lentose) bei informuoti visuomenę kitais būdais (pvz., vykdyti apklausas, pritraukti žiniasklaidą, pranešimus išnešiojant į namus, išsiunčiant paštu, elektroniniu paštu ir kt.).

Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos apraše taip pat reikalaujama, kad susirinkimas (ar susirinkimai) vyktų administracinio (-ių) vieneto (-ų) teritorijoje, kurioje numatyta planuojama ūkinė veikla, visuomenei patogiu, ne darbo metu (rekomenduojama ne darbo dienomis). Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo nuostatos taip pat įpareigoja planuojamos ūkinės veiklos užsakovą ar PAV dokumentų rengėją sudaryti sąlygas visuomenei su PAV ataskaita susipažinti jo buveinėje.

Visuomenės pasiūlymai, gauti susirinkimo metu, iki ir po jo, privalo būti registruojami, atliekamas argumentuotas jų įvertinimas ir pagal juos tikslinama PAV ataskaita prieš pateikiant ją PAV subjektams.

Pažymėtina, kad suinteresuota visuomenė viso proceso metu, bet ne vėliau kaip per 10 darbo dienų po viešo visuomenės supažindinimo su PAV ataskaita turi teisę pateikti planuojamos ūkinės veiklos organizatoriui (užsakovui) ar PAV dokumentų rengėjui siūlymus dėl PAV. Visi siūlymai turi būti registruojami pagal Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo 3 priede nustatytą formą, o pagal 4 priede pateiktą formą planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) ar PAV dokumentų rengėjas turi parengti argumentuotą suinteresuotos visuomenės siūlymų įvertinimą ir raštu atsakyti siūlymus pateikusiems suinteresuotos visuomenės atstovams, kaip buvo įvertinti jų siūlymai.

Be to, jeigu PAV ataskaita po viešo supažindinimo, PAV subjektų ir Aplinkos apsaugos agentūros motyvuotų išvadų pateikimo iš esmės taisoma (pvz., siūlomos naujos vietos, technologijų alternatyvos, švelninančios priemonės ir kt.), Aplinkos apsaugos agentūra turi teisę pareikalauti, kad Užsakovas pakartotinai organizuotų viešą visuomenės supažindinimą su pataisyta ar patikslinta PAV ataskaita.

Paskutinės visuomenės informavimo ir dalyvavimo procedūros metu – informavimo apie priimtą sprendimą, atliekami trys pagrindiniai veiksmai. Visų pirma, Aplinkos apsaugos agentūra, gavusi PAV ataskaitą, PAV subjektų išvadas dėl ataskaitos ir planuojamos ūkinės veiklos leistinumą, taip pat argumentuotą suinteresuotos visuomenės pasiūlymų įvertinimą, nedelsiant organizuoja nustatytos apimties pranešimo paskelbimą savo tinklalapyje. Pranešime taip pat nurodoma data, iki kada suinteresuota visuomenė turi teisę raštu pateikti prašymus planuojamos ūkinės veiklos PAV klausimais Aplinkos apsaugos agentūrai ir PAV subjektams jų kompetencijos klausimais. Kreipimosi terminas – 10 darbo dienų nuo pranešimo paskelbimo.

Be to, Aplinkos apsaugos agentūra per 10 darbo dienų po sprendimo dėl planuojamos ūkinės veiklos leistinumą priėmimo turi paskelbti informaciją apie priimtą sprendimą⁴ savo tinklalapyje. Visuomenei pareikalavus, Aplinkos apsaugos agentūra privalo pateikti išsamesnę informaciją apie priimtą sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos leistinumą pasirinktoje vietoje.

---

⁴ Pagal Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo 5 priede nustatytą formą paskelbiamos visos su sprendimu susijusios sąlygos, pagrindiniai motyvai, kuriais buvo remtasi priimant sprendimą, informacija apie numatytas priemones, skirtas išvengti, sušvelninti ar kompensuoti planuojamos ūkinės veiklos neigiamą poveikį aplinkai, poveikio aplinkai vertinimo subjektų išvados ir t. t.

Minėtame Visuomenės informavimo ir dalyvavimo planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procese tvarkos aprašo priede nurodytą informaciją visuomenei turi paskelbti ir planuojamos ūkinės veiklos užsakovas ar PAV dokumentų rengėjas, gavęs sprendimą dėl planuojamos ūkinės veiklos leistinumą pasirinktoje vietoje. Ši informacija turi būti paskelbta šiame skyriuje minėtose visuomenės informavimo priemonėse per 10 darbo dienų nuo sprendimo gavimo dienos.

2.2.6. Tarpvalstybinio poveikio aplinkai vertinimas

Aplinkosaugos grėsmės nepaiso valstybių sienų, tai suprasdamos šalys šią problemą nutarė spręsti bendradarbiaujant – informuojant viena kitą apie šalies teritorijoje planuojamą ūkinę veiklą (projektus), galinčią kelti neigiamą poveikį aplinkai už valstybės sienų, ir konsultuojantis tarpusavyje dėl planuojamos ūkinės veiklos (projekto) neigiamo poveikio aplinkai ir jį mažinančių priemonių. 1991 m. Espo mieste Suomijoje, pasirašyta JT EEK Konvencija dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste (toliau – Konvencija), dažnai vadinama tiesiog Espo konvencija. Konvencija įsigaliojo 1997 m, o Lietuva ją ratifikavo 1999 m. Pagrindinė šios konvencijos nuostata, kad Konvencijos šalyje planuojamos ūkinės veiklos PAV neapsiribotų tik tos šalies teritorija, kai planuojama veikla gali turėti reikšmingą neigiamą poveikį kitos Konvencijos šalies aplinkai.

2001 m. pasirašytas pirmasis, o 2004 m. – antrasis Konvencijos pakeitimas. Šiais pakeitimais siekiama, kad Konvencijos nuostatos būtų taikomos kuo plačiau: tiek sudarant galimybę prie Konvencijos prisijungti bet kuriai Jungtinių Tautų šaliai narei, tiek išplečiant veiklos rūšių (projektų), kurioms turėtų būti atliekamos tarpvalstybinio PAV procedūros, sąrašą.

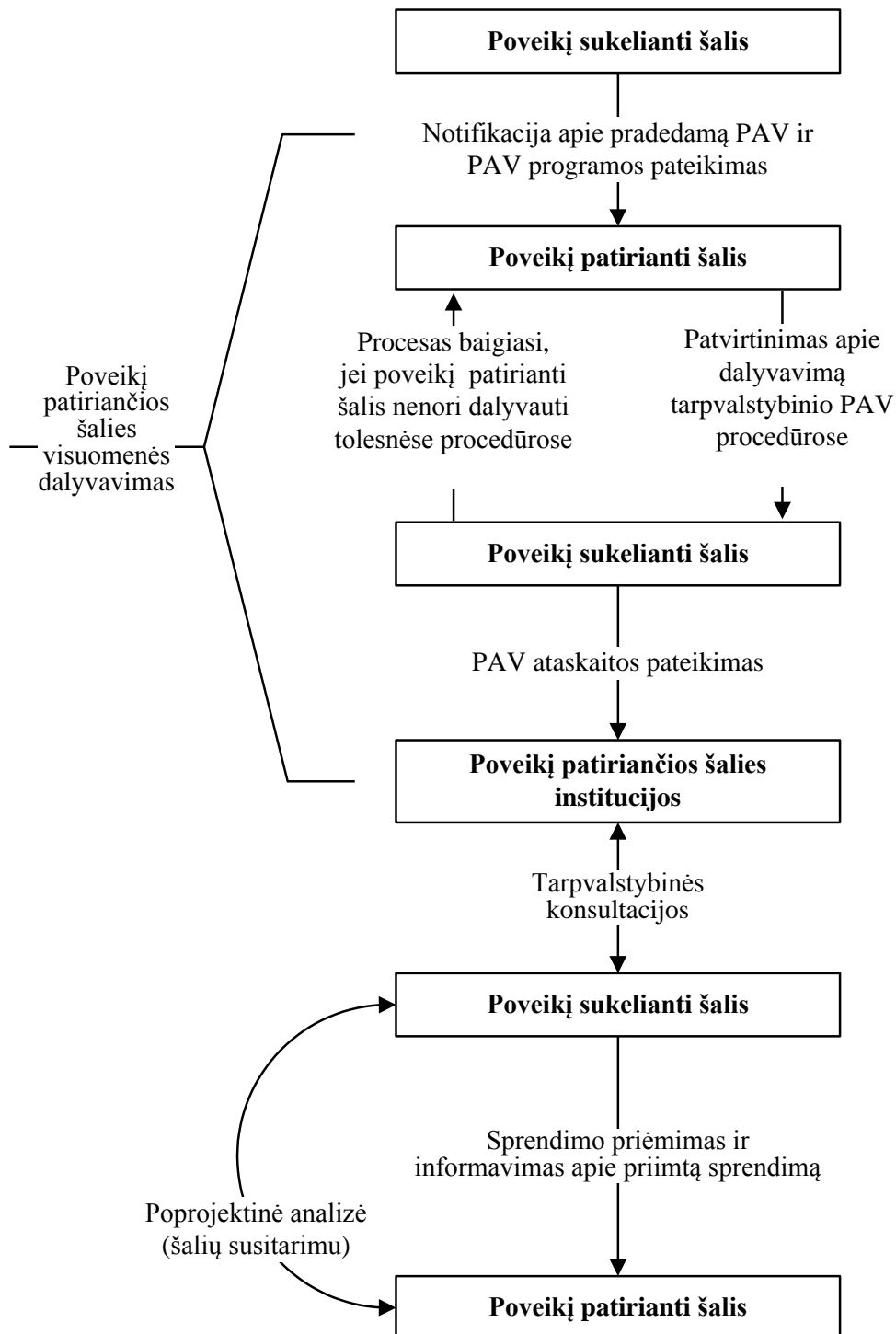
Tarpvalstybinio PAV procesą Europos Sąjungos šalyse taip pat reglamentuoja Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL 2012 L 26, p. 1) (toliau – PAV direktyva).

Lietuvos Respublikoje tarpvalstybinio PAV procedūras reglamentuoja PAV įstatymas, į kurį perkeltos PAV direktyvų nuostatos, Konvencija ir tarptautinės sutartys dėl Konvencijos įgyvendinimo. Iki šiol Lietuva tokį susitarimą pasirašiusi tik su Lenkija (Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lenkijos Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl Konvencijos dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste įgyvendinimo). Tiek Konvencija, tiek minėtas dvišalis susitarimas su Lenkija leidžia šalims steigti dvišales ar daugiašales (jei projektas gali kelti tarpvalstybinį poveikį kelioms šalims) darbo grupes BIP projekto tarpvalstybiniam poveikio aplinkai vertinimo procesui koordinuoti. Reikia pažymėti, kad minėtos darbo grupės yra naudingos tais atvejais, kai BIP projekto įgyvendinimo etapai sutampa abiejose ar keliose šalyse. Tačiau, kaip rodo Lietuvos bendradarbiavimo patirtis su kaimyninėmis šalimis įgyvendinant tarpvalstybinius energetikos projektus, projektų įgyvendinimą savo šalies teritorijoje valstybės planuoja atsižvelgdamos į šalies prioritetus, galiojančius teisės aktų reikalavimus, o tai sąlygoja skirtingą projektų įgyvendinimo laiką. Atsižvelgiant į tai, Vadove pateikiamos gairės kaip turėtų būti atliekamos tarpvalstybinio poveikio aplinkai vertinimo procedūros įgyvendinant BIP Lietuvoje.

Kai Lietuva yra poveikį patirianti šalis, tarpvalstybinio PAV procedūras (žr. 5 pav.) Lietuvoje koordinuoja Aplinkos ministerija. Ji organizuoja PAV dokumentų pateikimą šalies

institucijoms ir visuomenei, organizuoja viešą visuomenės supažindinimą su PAV dokumentais, koordinuoja komentarų teikimą šalies viduje, teikia Lietuvos poziciją ir komentarus poveikį sukeliančiai šaliai, kartu su suinteresuotomis Lietuvos valstybės ar savivaldybių institucijomis dalyvauja tarpvalstybinėse konsultacijose.

Kai Lietuva yra poveikį sukelianti šalis, Lietuvoje tarpvalstybinį PAV koordinuoja Aplinkos ministerija, kuri teikia išvadas dėl planuojamos ūkinės veiklos tarpvalstybinio PAV procedūros taikymo.

5 pav. Tarpvalstybinio poveikio aplinkai vertinimo procedūros

Pvz.: 2007 m. vasarą Lietuva apie planuojamą statyti Visagino atominę elektrinę ir jos PAV pradžią pranešė Baltarusijai, Rusijai, Latvijai, Lenkijai, Estijai, Švedijai ir Suomijai kartu pateikdama šioms šalims PAV programą ir nurodydama laikotarpį iki kada šalys turi pateikti savo atsakymus dėl dalyvavimo tarpvalstybinio PAV procese ir pasiūlymus PAV programai. Visos šalys, išskyrus Rusiją (nepateikė atsakymo), pageidavo dalyvauti tarpvalstybinio PAV procedūrose, dauguma šalių pateikė ir pasiūlymus PAV programai. Vėliau, savo noru į tarpvalstybinio PAV procesą įsitraukė Austrija.

Aplinkos ministerija taip pat koordinuoja visas tarpvalstybinio PAV procedūras: informuoja poveikį patiriančią šalį apie planuojamą ūkinę veiklą, galimą tos veiklos tarpvalstybinį poveikį, nurodo laikotarpį, per kurį poveikį patirianti šalis gali nurodyti, ar pageidaus dalyvauti tarpvalstybinio PAV procese, ir kitą informaciją. Dažniausiai poveikį patiriančiai šaliai šiame etape pateikiama PAV programa, todėl pastaroji, raštu išreikšdama pageidavimą dalyvauti tarpvalstybinio PAV procese, gali pateikti ir pasiūlymus PAV programai.

Aplinkos ministerija gali paprašyti poveikį patiriančios šalies pateikti informaciją apie potencialiai veikiamą aplinką, kuri priklauso poveikį patiriančios šalies jurisdikcijai, jeigu ši informacija reikalinga PAV ataskaitai rengti ir jei buvo gautas toks planuojamos ūkinės veiklos užsakovo ar PAV dokumentų rengėjo prašymas.

Aplinkos ministerija informuoja tarpvalstybinio PAV procese dalyvaujančias šalis apie parengtą PAV ataskaitą ir pateikia šį dokumentą šalių peržiūrai, nurodydama laikotarpį, per kurį poveikį patirianti šalis gali pateikti pasiūlymus ir pastabas PAV ataskaitai. PAV ataskaitoje be kitų klausimų turi būti išsamiai išnagrinėtas galimas poveikis poveikį patiriančiai šaliai ir pateiktas argumentuotas poveikį patiriančios šalies PAV programos etape teiktų pasiūlymų įvertinimas. Poveikį patiriančios šalies visuomenės supažindinimą su PAV ataskaita pagal savo nacionalinę teisę organizuoja poveikį patirianti šalis. Jei organizuojami vieši PAV ataskaitos svarstymai, į juos kviečiami planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) ir PAV dokumentų rengėjas, kad išsamiai informuotų poveikį patiriančios šalies visuomenę apie planuojamą veiklą (projektą), galimą jos tarpvalstybinį poveikį aplinkai ir jį mažinančias priemones.

Gavusi poveikį aplinkai patiriančios šalies poziciją ir komentarus, Aplinkos ministerija organizuoja tarpvalstybines konsultacijas (pasitarimus), kuriose dalyvauja suinteresuoti PAV subjektai, planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas), PAV dokumentų rengėjas ir, žinoma, poveikį patiriančios šalies institucijos. Konsultacijų metu diskutuojama dėl galimo tarpvalstybinio planuojamos ūkinės veiklos poveikio, numatomų poveikį mažinančių priemonių ir kitais poveikį patiriančiai šaliai rūpimais klausimais. Siekiant konstruktyvesnio dialogo, poveikį patiriančiai šaliai iš anksto sudaroma galimybė įvertinti PAV dokumentų rengėjo ir planuojamos ūkinės veiklos organizatoriaus (užsakovo) parengtus argumentuotus atsakymus į šalies komentarus.

Aplinkos apsaugos agentūra sprendimą dėl veiklos galimybių priima tik pasibaigus tarpvalstybinio PAV procedūroms, atsižvelgdama į tarpvalstybinių konsultacijų rezultatus.

Priėmusi sprendimà, Aplinkos apsaugos agentūra jį pateikia Aplinkos ministerijai, kuri pateikia informacijà poveikį patirianėiai šaliai apie priimtà sprendimà.

Taikant teisės aktų nuostatas praktikoje, dažniausiai susiduriama su *laiko, kalbos ir lėšų* problema.

Teisės aktai nereglamentuoja tarpvalstybinio PAV procedūrų trukmės. Dažniausiai poveikį sukelianėios šalys (ne išimtis ir Lietuva) nurodydamos terminus iki kada poveikį patirianti šalis turi pateikti savo atsakymus, atsižvelgia į planuojamos ūkinės veiklos mastà, galimo neigiamo poveikio zonos dydį už šalies ribų, įprastà praktikà ir kitus faktorius. Pasitaiko atvejų, kai poveikį patirianti šalis pateikia motyvuotà prašymà pratęsti atsakymo pateikimo laikotarpį.

Pvz.: Planuojamos Visagino atominės elektrinės projekto atveju poveikį patirianėios šalims buvo skirta 2 mėn. atsakymui dėl dalyvavimo tarpvalstybinio PAV procese ir komentarams PAV programai pateikti. Poveikį patirianėioms šalims buvo skirti 3 mėnesiai supažindinti visuomenę su PAV ataskaita, pateikti pozicijų ir komentarus dėl planuojamos Visagino atominės elektrinės ir jos PAV. Dar 2 mėnesiai buvo numatyti tarpvalstybinėms konsultacijoms.

Kalbos klausimas glaudžiai siejasi su poveikį patirianėios šalies informavimo efektyvumu. Konvencijoje teigiama, kad tiek poveikį patirianėios, tiek poveikį sukelianėios šalies visuomenei turi būti sudaromos vienodos galimybės dalyvauti PAV procedūrose. Tai reiškia, kad poveikį patirianėiai šaliai informacija turėtų būti pateikiama suprantamai, todėl labai svarbu, kad bent dalis PAV dokumentų būtų išversta į šalių oficialias kalbas. Blogiausiu atveju PAV dokumentų dalys turėtų būti verėiamos į anglų kalbà, jeigu tarptautinės sutartys tam neprieštarauja. To paties principo turi būti laikomasi viešų PAV dokumentų svarstymų ir tarpvalstybinių konsultacijų metu.

Pvz.: Planuojamos Visagino atominės elektrinės PAV ataskaita buvo išversta į anglų ir rusų kalbas, o PAV ataskaitos santrauka į tarpvalstybinio PAV procedūrose dalyvavusių šalių oficialias kalbas: estų, latvių, lenkų, rusų, suomių, švedų ir vokiečių.

Taip pat labai aktualu, kas turi padengti poveikį patirianėios šalies visuomenės supažindinimo su PAV dokumentais, PAV dokumentų vertimo ir kitas išlaidas. Atliekant tarpvalstybinio PAV procedūras, turėtų būti laikomasi „teršėjas moka“ principo, todėl PAV dokumentų vertimo, komentarų vertimo į poveikį sukelianėios šalies kalbà ir atsakymų į komentarus vertimo išlaidas turi padengti planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas). Be to, planuojamos ūkinės veiklos organizatorius (užsakovas) turi apmokėti savo ir PAV dokumentų rengėjo dalyvavimo viešuose PAV dokumentų svarstymuose išlaidas ir vertėjo paslaugas tarpvalstybinių konsultacijų metu.

Įvairūs šių problemų sprendimo būdai detalizuojami dvišaliuose ar daugiašaliuose šalių susitarimuose dėl Konvencijos įgyvendinimo (Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir Lenkijos

Respublikos Vyriausybės susitarimas dėl Konvencijos dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste įgyvendinimo).

2.3. Servitūtų nustatymas, žemės paėmimas visuomenės poreikiams įgyvendinant BIP

2.3.1. Teisės, aktai reglamentuojantys servitūtų nustatymą, žemės paėmimą visuomenės poreikiams įgyvendinant BIP

Lietuvos Respublikoje servitūtų nustatymą reglamentuoja šie teisės aktai ir (ar) jų dalys:

- Lietuvos Respublikos civilinio kodekso, patvirtinto Lietuvos Respublikos civilinio kodekso patvirtinimo, įsigaliojimo ir įgyvendinimo įstatymu, ketvirtosios knygos VII skyrius;
- Žemės įstatymo 23 straipsnis;
- Žemės servitūtų nustatymo administraciniu aktu taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. 1289 „Dėl Žemės servitūtų nustatymo administraciniu aktu taisyklių patvirtinimo“.

Lietuvos Respublikoje žemės paėmimą visuomenės poreikiams reglamentuoja šie teisės aktai ir (ar) jų dalys:

- Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymas;
- Teritorijų planavimo įstatymo 23 straipsnis.

2.3.2. Įgyvendinant BIP priimami sprendimai dėl servitūtų nustatymo ir žemės paėmimo visuomenės poreikiams

Nustatant servitutus, priimamas Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NŽT) vadovo arba jo įgalioto teritorinio padalinio vadovo sprendimas nustatyti prašomą žemės servitūtą kartu su sprendimu suformuoti žemės sklypą, kuriam nustatomas žemės servitutas.

Žemę paimant visuomenės poreikiams priimamas NŽT vadovo sprendimas paimti žemę visuomenės poreikiams (įforminamas žemės paėmimo visuomenės poreikiams aktu).

2.3.3. Kompetentingų institucijų, kitų institucijų ir suinteresuotųjų subjektų, įgyvendinant BIP dalyvaujančių nustatant servitutus, paimant žemę visuomenės poreikiams, pavadinimai ir ryšio duomenys

- Žemės paėmimo projekto teritorijos valstybinės žemės patikėtiniai;
- NŽT. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);
- VSTT (kai žemės paėmimo projekto teritorija ar jos dalis patenka į saugomos teritorijos plotą). Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

– Kultūros paveldo departamentas prie Kultūros ministerijos (toliau – KPD) (*kai žemės paėmimo projekto teritorija ar jos dalis yra istorijos ir kultūros paminklų teritorijoje arba jos apsaugos zonoje*). Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

– Miškų urėdija (*kai visuomenės poreikiams paimamas miškų ūkio paskirties žemės sklypas*). Generalinės miškų urėdijos prie Aplinkos ministerijos ryšio duomenis rasite [čia](#). Miškų urėdijų ryšio duomenis rasite [čia](#);

– Lietuvos geologijos tarnyba prie Aplinkos ministerijos (*kai žemės paėmimo projekto teritorijoje yra ištyrinėtų naudingųjų iškasenų telkinių*). Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

– Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (*kai žemė paimama visuomenės poreikiams pasienio ruože*). Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

– Žemės reformos žemėtvarkos projekto rengėjas (*kai žemės paėmimo projekto teritorijoje rengtas žemės reformos žemėtvarkos projektas*);

– Žemės savininkai ir (ar) kiti naudotojai bei planuojamos teritorijos gretimų žemės sklypų savininkai ir (ar) kiti naudotojai.

2.3.4. Servitutų nustatymo, žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant BIP tvarka

Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinto specialiojo plano sprendinių pagrindu rengiamo žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto (specialiojo teritorijų planavimo dokumento) procedūriniai etapai:

1) planavimo sąlygų išdavimas (prieš pradėdamas rengti valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumentą, planavimo organizatorius raštu kreipiasi į Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos apraše nurodytas institucijas dėl planavimo sąlygų valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumentui rengti išdavimo; šios institucijos privalo išduoti valstybei svarbaus projekto teritorijų planavimo dokumento planavimo sąlygas per 20 darbo dienų nuo planavimo organizatoriaus prašymo institucijoje gavimo dienos);

2) projekto viešinimas (projektą įgyvendinanti institucija apie rengiamą žemės paėmimo projektą skelbia savivaldybės interneto tinklalapyje ir Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo 16 straipsnyje nustatyta tvarka praneša žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui bei planuojamos teritorijos gretimų žemės sklypų savininkams ir (ar) kitiems naudotojams; pranešime nurodoma, kur galima susipažinti su žemės paėmimo projektu, ir nustatomas 15 darbo dienų terminas nuo pranešimo įteikimo dienos susipažinti su šiuo projektu ir pasiūlymams dėl šio projekto pateikti; nurodytų asmenų pasiūlymus, gautus per susipažinti su žemės paėmimo projektu nustatytą terminą, registruoja, juos išnagrinėja ir raštu atsako pasiūlymus pateikusiems asmenims per 7 dienas nuo susipažinimo termino pabaigos);

3) projekto derinimas (parengtas ir viešai apsvaistytas žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektas derinamas su institucijomis, pateikusiomis planavimo sąlygas, kurios ne vėliau kaip per 15 darbo dienų suderina arba motyvuotai raštu atsisako derinti žemės paėmimo projektą);

4) projekto tvirtinimas (parengtas žemės paėmimo projektas kartu su visuomenės poreikiams paimamo turto vertinimo ataskaita teikiamas tvirtinti NŽT. NŽT vadovas gautus dokumentus išnagrinėja per 30 dienų nuo prašymo pateikimo dienos; jeigu NŽT nustato, kad žemės paėmimo visuomenės poreikiams projektas ir turto vertinimo ataskaita yra parengti Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo nustatyta tvarka, NŽT vadovas priima sprendimą paimti žemę visuomenės poreikiams; sprendimas paimti žemę visuomenės poreikiams įforminamas žemės paėmimo visuomenės poreikiams aktu).

2.3.5. Visuomenės dalyvavimas nustatant servitutus, paimant žemę visuomenės poreikiams

Teritorijų planavimo dokumentas, kuriame projektuojamas žemės servitutas, viešai svarstomas Teritorijų planavimo įstatymo nustatyta tvarka, o žemės valdos projektas – Žemės įstatymo arba Lietuvos Respublikos žemės reformos įstatymo nustatyta tvarka.

Žemės paėmimo projekto rengimo procese užtikrinamas visuomenės informavimas ir dalyvavimas supaprastinta tvarka, kuri nustatyta Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo 10 straipsnyje.

Projektą įgyvendinanti institucija apie rengiamą žemės paėmimo projektą skelbia savivaldybės interneto tinklalapyje ir praneša žemės savininkui ir (ar) kitam naudotojui bei planuojamos teritorijos gretimų žemės sklypų savininkams ir (ar) kitiems naudotojams. Pranešime nurodoma, kur galima susipažinti su žemės paėmimo projektu, ir nustatomas 15 darbo dienų terminas nuo pranešimo įteikimo dienos susipažinti su šiuo projektu ir pasiūlymams dėl šio projekto pateikti.

Projektą įgyvendinanti institucija pirmiau nurodytų asmenų pasiūlymus, gautus per susipažinti su žemės paėmimo projektu nustatytą terminą, registruoja, juos išnagrinėja ir raštu atsako pasiūlymus pateikusiems asmenims per 7 dienas nuo susipažinimo termino pabaigos. Projektą įgyvendinanti institucija turi teisę neatsižvelgti į pasiūlymus, jeigu jie apsunkintų ypatingos valstybinės svarbos projekto įgyvendinimą arba jie nėra tiesiogiai su šiuo projektu susiję.

Asmenys Žemės paėmimo visuomenės poreikiams įgyvendinant ypatingos valstybinės svarbos projektus įstatymo 10 straipsnyje nustatyta tvarka yra supažindinami ir su žemės paėmimo projekto sprendinių pakeitimais (jeigu tokių yra), padarytais atlikus žemės paėmimo visuomenės poreikiams projekto derinimo procedūras.

3. LEIDIMŲ IŠDAVIMO PROCEDŪRA⁵

3.1. Teisės aktai, reglamentuojantys statinio projektinių pasiūlymų pateikimo, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimą, statinio projekto rengimą, statinio projekto ekspertizės atlikimą ir statybą leidžiančio dokumento išdavimą

Lietuvos Respublikoje statinio projektinių pasiūlymų⁶ pateikimą, prisijungimo sąlygų⁷ ir specialiųjų reikalavimų išdavimą, statinio projekto rengimą, statinio projekto ekspertizės atlikimą ir statybą leidžiančio dokumento išdavimą reglamentuoja šie teisės aktai:

- Statybos įstatymas;
- statybos techninis reglamentas STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-708 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“ patvirtinimo“;
- statybos techninis reglamentas STR 1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“ patvirtinimo“;
- statybos techninis reglamentas STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-826 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ patvirtinimo“.

3.2. Pagrindinių kompetentingų institucijų, kitų institucijų ir suinteresuotųjų subjektų, susijusių su statinio projektinių pasiūlymų rengimu, svarstymu, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimu, statinio projekto rengimu, statinio ekspertizės atlikimu ir statybą leidžiančio dokumento išdavimu, pavadinimai ir ryšio duomenys

Pagrindinės kompetentingos institucijos, kitos institucijos ir suinteresuotieji subjektai, susiję su statinio projektinių pasiūlymų rengimu, svarstymu, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimu, statinio projekto rengimu, statinio ekspertizės atlikimu, statybą leidžiančių dokumentų išdavimu, ir jų ryšio duomenys:

---

⁵ Leidimo išdavimo procedūra yra viena iš dviejų leidimų išdavimo proceso procedūrų, apie kurių siūlomą sąlyginį atskyrimą ir turinį (atsižvelgiant į nacionalinį teisinį reguliavimą) informacija pateikiama vadovo įvade.

⁶ Vadovaujantis Statybos įstatymo 2 straipsnio 31 dalimi, „**Projektiniai pasiūlymai** – pasiūlymai, kurių tikslas – išreikšti projektuojamo statinio architektūros ir kitų pagrindinių sprendinių idėją ir kurie pateikiami kaip medžiaga projektuotojo parinkimo konkursui ir (ar) informacija visuomenei apie numatomą statinių projektavimą bei gali būti naudojami specialiesiems architektūros reikalavimams, specialiesiems saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimams, specialiesiems paveldosaugos reikalavimams parengti.“

⁷ Vadovaujantis Statybos įstatymo 2 straipsnio 32 dalimi, „**Prisijungimo sąlygos** – statinio, žemės sklype esančių inžinerinių tinklų ar susisiekimo komunikacijų prijungimo prie kitiems savininkams priklausančių inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų sąlygos, jeigu jos nenustatytos teritorijų planavimo dokumentuose.“

- Šie statybos dalyviai: statytojas (užsakovas), tyrinėtojas, statinio projektuotojas;
- Ekspertizės rangovas;
- Savivaldybės, į kurių teritoriją patenka įgyvendinant BIP projektuojamas statinys.

Visų savivaldybių ryšio duomenis rasite [čia](#);

- VTPSI. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);
- VSTT. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#), saugomų teritorijų direkcijų – [čia](#);
- KPD. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);
- Inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkai ar naudotojai, išduodantys prisijungimo sąlygas.

Pagal Statybos įstatymo 23 straipsnio 15 dalį statybos ar rekonstravimo projektų sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams pagal kompetenciją tikrinančios institucijos, subjektai (jų padaliniai) ir jų ryšio duomenys:

- Savivaldybės, į kurių teritoriją patenka įgyvendinant BIP projektuojamas statinys.

Visų savivaldybių ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas prie Vidaus reikalų ministerijos. Šios institucijos ir atsakingų jai pavaldžių institucijų ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Saugomų teritorijų direkcijos. Šių institucijų ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Regionų aplinkos apsaugos departamentai. Šių institucijų ryšio duomenis rasite [čia](#);

- KPD. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Visuomenės sveikatos centrai apskrityse. Šių institucijų ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Lietuvos Respublikos valstybinė darbo inspekcija. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Radiacinės saugos centras. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Lietuvos Respublikos valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Muitinės departamentas prie Finansų ministerijos. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Lietuvos kelių policijos tarnyba. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Valstybinė energetikos inspekcija prie Energetikos ministerijos. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Valstybinė geležinkelio inspekcija prie Susisiekimo ministerijos. Šios institucijos ryšio duomenis rasite [čia](#);

- Inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų, prie kurių prijungiami sklypo inžineriniai tinklai ar susisiekimo komunikacijos, savininkai, valdytojai ar naudotojai.

3.3. Statinio projektinių pasiūlymų pateikimas, prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimas, statinio projekto rengimas, statinio ekspertizės atlikimas ir statybą leidžiančio dokumento išdavimas

Atsižvelgiant į nacionalinį teisinį reguliavimą, leidimo išdavimo procedūrą būtų galima suskirstyti į tris esminius etapus:

- etapą nuo statinio projektinių pasiūlymų pateikimo iki prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimo;
- statinio projekto rengimo ir statinio projekto ekspertizės etapą;
- statybą leidžiančio dokumento išdavimo etapą.

Informacija apie kiekvieną iš šių etapų pateikiama 3.3.1–3.3.3 skirsniuose.

3.3.1. Statinio projektinių pasiūlymų pateikimas ir prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų išdavimas

TEN-E reglamento 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad, kai toks statusas numatytas nacionalinės teisėje, BIP suteikiamas aukščiausios nacionalinės svarbos statusas ir į tokių jų statusą atsižvelgiama vykdant leidimų išdavimo procesus. Aukščiausios nacionalinės svarbos statusas Lietuvos Respublikoje įgyvendinamiems BIP suteikiamas juos pripažįstant *ypatingos valstybinės svarbos projektais* arba *valstybei svarbiais ekonominiais projektais* (žr. 1 skyrių).

Statiniams, projektuojamiems, įgyvendinant BIP, *pripažintus ypatingos valstybinės svarbos projektais* (toliau – *ypatingos valstybinės svarbos BIP*) ir statiniams, projektuojamiems, įgyvendinant BIP, *pripažintus valstybei svarbiais ekonominiais projektais* (toliau – *valstybei svarbūs ekonominiai BIP*), statinio projektas rengiamas vadovaujantis teritorijų planavimo dokumentais, žemės sklypo (teritorijos) ir statinio statybinių tyrinėjimų (jeigu juos atlikti privaloma) dokumentais, kultūros paveldo vertybės tyrimų medžiaga, galiojančiais teisės aktais, prisijungimo sąlygomis ir:

- 1) savivaldybės administracijos išduotais specialiaisiais architektūros reikalavimais, kurie neprieštaruja 2 ir 3 punktuose nurodytiems reikalavimams;
- 2) KPD išduotais specialiaisiais paveldosaugos reikalavimais, taikomais kultūros paveldo vertybei ar jos teritorijai, konkrečiam kultūros paveldo statiniui, statiniui, esančiam kultūros paveldo objekto teritorijoje arba kultūros paveldo vietovėje ar jų apsaugos zonose;
- 3) saugomos teritorijos direkcijos išduotais specialiaisiais saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimais, taikomais konkrečiam projektuojamam statiniui, sklypui ar teritorijai konservacinės apsaugos prioriteto teritorijoje ar kompleksinėje saugomoje teritorijoje.

Inžinerinių tinklų ir susisiekimo komunikacijų savininkas ar naudotojas, taip pat šio straipsnio 1, 2 ir 3 punktuose nurodyti viešojo administravimo subjektai išduoda prisijungimo sąlygas ar specialiuosius reikalavimus per 15 darbo dienų nuo statytojo (užsakovo) prašymo išduoti šias sąlygas ar specialiuosius reikalavimus gavimo dienos. Jeigu specialieji reikalavimai ar prisijungimo sąlygos per nustatytą terminą neišduodami, statytojas (užsakovas) turi teisę kreiptis į VTPSI, kuri Administracinių teisės pažeidimų kodekso

nustatyta tvarka atsakingiems už šių sąlygų ar specialiųjų reikalavimų išdavimą asmenims arba šių sąlygų ar specialiųjų reikalavimų per nustatytą terminą neišdavusiems juridiniams asmenims pagal Statybos įstatymo 54¹ straipsnį surašo administracinių teisės pažeidimų protokolus ir išsiunčia šiuos protokolus teismui. Išduotų prisijungimo sąlygų ir specialiųjų reikalavimų neteisėtumą arba atsisakymą išduoti šias sąlygas ir specialiuosius reikalavimus statytojas (užsakovas) teisės aktų nustatyta tvarka gali apskųsti VTPSI arba teismui.

Pažymėtina, kad specialiesiems architektūros reikalavimams, specialiesiems saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimams, specialiesiems paveldosaugos reikalavimams parengti naudojami statinio projektiniai pasiūlymai, kurie statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-708 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“ patvirtinimo“ (toliau – statybos techninis reglamentas STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“), VIII skyriaus nustatyta tvarka pateikiami savivaldybės administracijos direktoriui (jo įgaliotam savivaldybės administracijos valstybės tarnautojui), viešinami ir aptariami su visuomene. Projektiniams pasiūlymams turi pritarti arba motyvuotai nepritarti savivaldybės administracijos direktorius (jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas). Apie šį sprendimą turi būti paskelbta Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“ (toliau – IS „Infostatyba“), savivaldybės interneto svetainėje ir informuotas statytojas užsakovas.

3.3.2. Statinio projekto rengimas ir statinio projekto ekspertizė

Statinio projekto rengimo tvarką ir sudedamąsias dalis reglamentuoja statybos techninis reglamentas STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“. Statinio projekto ekspertizė atliekama statybos techninio reglamento STR 1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“ patvirtinimo“, nustatyta tvarka.

Statinio projekto rengimo ir statinio projekto ekspertizės atlikimo trukmė nereglamentuojama.

3.3.3. Statybą leidžiančio dokumento išdavimas

Pažymėtina, kad vadovaujantis Statybos įstatymo 23 straipsnio nuostatomis, statiniams, suprojektuotiems, įgyvendinant *ypatingos valstybinės svarbos BIP*, ir statiniams, suprojektuotiems, įgyvendinant *valstybei svarbius ekonominius BIP*, taikomos skirtingos statybą leidžiančių dokumentų išdavimo procedūros.

Statybą leidžiančius dokumentus statiniams, suprojektuotiems įgyvendinant *valstybei svarbius ekonominius BIP*, statyti, rekonstruoti⁸ išduoda savivaldybės administracijos

⁸ Atsižvelgiant į tai, kad BIP įgyvendinimas dauguma atvejų sietinas tik su naujų statinių statyba ar rekonstravimu, su kitomis statybos rūšimis susijusių statybą leidžiančių dokumentų išdavimas šiam vadove neaptariamas.

direktorius ar jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas⁹ Statybos įstatymo 23 straipsnio ir statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-826 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ patvirtinimo“ (toliau – STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“), IV skyriuje nustatyta tvarka.

Norint gauti leidimą statyti naują (-us) statinį (-ius)/rekonstruoti statinį (-ius), suprojektuotą (-us) įgyvendinant *valstybei svarbius ekonominiai BIP*, savivaldybės administracijai pateikiamas prašymas (pagal STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 1 priedą), Statybos įstatymo 23 straipsnio 7, 8 ar 9 dalyse nurodyti dokumentai (išskyrus tuos, kurie yra statinio projekto sudėtyje) ir STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 10 priede nurodyti rašytiniai pritarimai (raštai ir/ar žymos projekte) projekto sprendiniams.

Prašymą ir kitus dokumentus galima pateikti tiesiogiai savivaldybės administracijai arba nuotoliniu būdu – pasinaudojant IS „Infostatyba“. Pastaruoju atveju interneto svetainėje www.planuojstatyti.lt užpildomi atitinkami laukai, nurodytose vietose pridedami privalomi pateikti dokumentai, juos formuojant pagal STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 6 punkte nurodytus reikalavimus.

Statybą leidžiančius dokumentus statiniams, suprojektuotiems įgyvendinant *ypatingos valstybinės svarbos BIP*, statyti, rekonstruoti, remontuoti ar griauti Statybos įstatymo 23 straipsnio ir STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ VI skyriuje nustatyta tvarka išduoda VTPSI.

Norėdamas gauti leidimą statyti naują (-us) statinį (-ius)/rekonstruoti statinį (-ius), suprojektuotą (-us) įgyvendinant *ypatingos valstybinės svarbos BIP*, statytojas (užsakovas) kreipiasi į VTPSI, pateikdamas prašymą (pagal STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 1 priedą), Statybos įstatymo 23 straipsnio 7 ar 8 dalyse nurodytus dokumentus (išskyrus tuos, kurie yra statinio projekto sudėtyje) ir STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ 10 priede nurodytus rašytinius pritarimus (raštai ir/ar žymos projekte) projekto sprendiniams.

VTPSI leidimo statyti naują statinį (-ius) ar rekonstruoti statinį (-ius) suprojektuotą įgyvendinant *ypatingos valstybinės svarbos projektą BIP* išdavimo procedūras atliekama STR 1.07.01:2010 „Statybą leidžiantys dokumentai“ IV skyriuje nurodytai tvarkai analogiška tvarka.

Pastaba. Toliau minimos nuostatos taikytinos tiek statiniams, suprojektuotiems įgyvendinant *ypatingos valstybinės svarbos BIP*, tiek statiniams, suprojektuotiems įgyvendinant *valstybei svarbius ekonominius BIP*.

Jeigu pateikti ne visi statybą leidžiančiam dokumentui išduoti privalomi dokumentai, apie tai ne vėliau kaip per 3 darbo dienas pranešama prašymą pateikusiam asmeniui. Statybą leidžiančio dokumento išdavimo procedūros tęsiamos tik pateikus visus privalomus dokumentus.

⁹ Jeigu statinys statomas kelių savivaldybių teritorijoje, kiekvienos savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas išduoda statybą leidžiantį dokumentą tai statinio daliai, kuri yra tos savivaldybės teritorijoje.

Leidimas statyti naują ar rekonstruoti ypatingu statiniu¹⁰ laikytiną (-us) statinį (-ius), išduodamas tik praėjus nustatytam statinio projekto patikrinimo terminui, jeigu per statinio projektui patikrinti Statybos įstatymo 23 straipsnio 18 dalyje nustatytą terminą negauta statinio projektą turėjusių patikrinti subjektų (jų padalinių) (nurodytų Statybos įstatymo 23 straipsnio 15 dalyje, žr. 3.2 poskyrį) nepritarimų statinio projektui, arba anksčiau, jeigu gauti visų statinio projektą turėjusių patikrinti subjektų pritarimai statinio projektui. Gavus nepritarimą (nepritarimų), statybą leidžiantis dokumentas neišduodamas, pateikti dokumentai gražinami statytojui (užsakovui), informuojant jį apie neišdavimo priežastis ir pateikiant konkrečias pastabas dėl statinio projekto.

Leidimas statyti naują ar rekonstruoti ypatingu statiniu laikytiną (-us) statinį (-ius), suprojektuotą (-us) įgyvendinant tiek *ypatingos valstybinės svarbos BIP*, tiek *valstybei svarbius ekonominius BIP* išduodamas ne vėliau kaip per 45 darbo dienas¹¹. Leidimas statyti naują ar rekonstruoti neypatingą statinį¹² išduodamas per 30 darbo dienų.

Apie išduotą statybą leidžiantį dokumentą paskelbiama IS „Infostatyba“ ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo projekto patikrinimo termino pabaigos (įskaitant termino pratęsimą). Apie tai prašymo pateikėjas automatiškai informuojamas el. paštu.

Atsisakymą išduoti statybą leidžiantį dokumentą statytojas (užsakovas) turi teisę apskusti teismui. Atsakovais šiose bylose laikomi subjektai, kurių atstovai nepritarė statybą leidžiančio dokumento išdavimui.

Statant statinį kultūros paveldo objekto teritorijoje, kultūros paveldo vietovėje, konservacinės apsaugos prioriteto teritorijoje, kompleksinėje saugomoje teritorijoje ar pajūrio juostoje, vadovaujasi ir Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymu, Lietuvos Respublikos pajūrio juostos įstatymu.

Statyba be galiojančio statybą leidžiančio dokumento (kai jis yra privalomas) draudžiama.

¹⁰ Vadovaujantis Statybos įstatymo 2 straipsnio 3 dalimi, „*Ypatingas statinys* – statinys, kuriame naudojamos ar saugomos pavojingos medžiagos (pagal nustatytus jų ribinius kiekius); statinys, kuriame yra potencialiai pavojingų įrenginių ar atliekami potencialiai pavojingi darbai; sudėtingos konstrukcijos ir sudėtingų technologijų statinys (pagal normatyvinius statybos techninius dokumentais nustatytus sudėtingumo požymius ir techninius parametrus); visuomenės poreikiams naudojamas pastatas, kuriame vienu metu būna daugiau kaip 100 žmonių; aukštybinis (daugiau kaip 5 aukštų) daugiabutis gyvenamasis namas; kultūros paveldo statinys. <...>“. Ypatingų statinių kategorijai priskiriamų statinių sąrašas nustatytas statybos techniniame reglamente STR 1.01.06:2013 „Ypatingi statiniai“, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. rugsėjo 27 d. įsakymu Nr. D1-813 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.01.06:2010 „Ypatingi statiniai“ patvirtinimo“.

¹¹ Statybą leidžiančio dokumento išdavimo terminas skaičiuojamas nuo visų privalomų pateikti dokumentų gavimo dienos.

¹² Vadovaujantis Statybos įstatymo 2 straipsnio 94 dalimi, „*Neypatingas statinys* – statinys, nepriskiriamas ypatingiems ir nesudėtingiems statiniams.“ Statybos įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje nustatyta, kad „*Nesudėtingas statinys* – paprastų konstrukcijų pastatas, kurio didžiausias aukštis 8,5 m, kurio visų aukštų, antstatų, pastogės patalpų ir naudojimo paskirtimi susietų priestatų plotų suma yra ne didesnė kaip 80 kvadratinų metrų ir kurio rūsysis (pusrūsysis) yra ne didesnis kaip vieno aukšto; paprastų konstrukcijų inžinerinis statinys. Pastato ir inžinerinio statinio paprastų konstrukcijų požymius ir techninius parametrus nustato normatyviniai statybos techniniai dokumentai.“.

3.4. Visuomenės dalyvavimas leidimų išdavimo procedūroje

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatomis, visuomenės dalyvavimas leidimo išdavimo procedūroje galimas iki specialiųjų architektūros reikalavimų, specialiųjų saugomos teritorijos tvarkymo ir apsaugos reikalavimų, specialiųjų paveldosaugos reikalavimų parengimo ir išdavimo, t. y. iki statinio projektavimo pradžios.

Vadovaujantis Statybos įstatymo 32 straipsniu, savivaldybės administracijos direktorius (jo įgaliotas savivaldybės administracijos valstybės tarnautojas) privalo informuoti visuomenę apie numatomą visuomenei svarbių statinių projektavimą, apie numatomą statinių projektavimą, kai Teritorijų planavimo įstatymo nustatytais atvejais neparengti vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai ir statyba konkrečiame žemės sklype leidžiama. Visuomenei svarbių statinių sąrašus (nurodant statinių paskirtį), informavimo ir visuomenės dalyvavimo svarstant statinių projektinius pasiūlymus tvarka nustatyta statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“ VIII skyriuje.